

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Fizetésemelés.

Gróf Bethlen István miniszterelnök visszatért Genfből, ahova a többek között azért is ment el, hogy a közalkalmazottak illetményeinek felemeléséhez a szanálást ellenőrző népszövetségi bizottság hozzájárulását kieszközölje. Hogy mit hozott számunkra, azt e pillanatban még nem tudjuk, csak annyit tudunk, hogy az illetmények gyökeres revízióját most nem lehet végrehajtani s így a segítség egyelőre csak az illetményeknek egy bizonyos százalékkal való ideiglenes jellegű felemelésében fog nyilvánulni. Szóval, valamit mégis csak kapni fogunk.

Bizonyos, hogy a háború és az azt követő gazdasági válság minket, az állam kenyerén élő közalkalmazottakat érintett a legsúlyosabban. Ahogy az ország napról-napra szegényebb lett, úgy szegényedtünk napról-napra mi is. Tíz hosszú, keserves esztendő emberfeletti szenvedése áll mögöttünk, a lemondásnak és nélkülözésnek, az igények állandó leszállításának, a legnélkülözhetetlenebb életszükségleti cikkek fokozatosan luxussá válásának s a napról-napra kisebbedő karéj kenyérnek olyan tíz esztendeje, amelyhez foghatóval eddig csak a fantázia szüleményeiben találkoztunk.

És nem panaszkodtunk. A megpróbáltatások legnehezebb idejében is zokszó nélkül és érintetlen becsülettel állottuk meg a helyünket, mert tudtuk, hogy a létünkért és hazánk fennmaradásáért vívott háború mindenkitől áldozatokat követelt. Az áldozat nagy volt, mert az egész világ ellen kellett harcolnunk a magunk erejéből. Minden fillért a háború szolgálatába kellett állítani, mert az részünkre a lét vagy nemlét kérdése volt. Az áldozatok nem tettek békétlenekké. Nem kerestünk magunk között bűnbakot, mert tudtuk, hogy minden bajunknak és szenvedésünknek csak ellenségeink az okai. Hittük és reméltük, hogy a háború végével minden jóra fordul és a nélkülözésnek is vége szakad.

Úgy is lett volna. A háború szenvedéseit már régen kihevertük volna. De jöttek a forradalmak. A hosszú háborúban elvérzett, kimerült ország nem jutott pihenőhöz; törtető, önző, lelkiismeretlen emberek és kalandorok prédájává lett, akik örültek módjára tékoztak az állam vagyonát s rombolták le azt, amit a háború még meghagyott.

Azt pedig, amit a forradalmak meghagytak, elvitték a románok. A dicső román hadsereg, amelyet mi a harctéren mindig csak futni láttunk, a forradalmak „vezéreinek” hazaárulása folytán egyszerre „győző”-vé vált és kirabolt akkor, amikor halálos betegen feküdtünk. Nincsen olyan elgondolható érték, a gombostűtől az aranyóráig, amit ezek a derék szomszédaink hihetetlen mennyiségben el ne loptak volna. Úgy maradtunk utánuk, mint az utas, akit az erdőben a rablók kifosztottak.

Még nincs vége. Mert ezután jött a többi „győző” az úgynevezett békeszerződéssel, mely akkor már koldusszegény hazánkat először feladabolta, megcsönkította és azután rettenetes hadisarccal sújtotta. Százával és ezrével követeltek tőlünk mindent, amit az emberi gonoszság csak kitalálhat: lovat, szarvasmarhát, fécánt, nyulat, szenet, mozdonyt és a jó Isten tudja még mit; kiroptak reánk egy olyan pénzbeli hadisarcot, amit évtizedekig fizetnünk kell, hogy letörleszthessük és hogy valamiképpen mégis talpra ne állhassunk, a leghalálosabb és legmegalázóbb rendelkezésekkel guzsba kötötték egész gazdasági életünket.

Isten csodája, hogy annyi megpróbáltatás után még egyáltalában élni tudunk. Egy nemzet, amely ennyit kibír, el nem pusztulhat sohasem.

Most talán utolsó állomását járjuk a kálváriának. A magyar kormány hozzálátott az újjáépítéshez és a beteg, legyengült ország gazdasági talpraállításához. A szanálási program megvalósítása türelemmel várható fog teremteni mindenkinek, aki dolgozni akar.

A közalkalmazottak kétségtelenül nehéz helyzetéből egyesek politikai tőkét kovácsolnak és azért a kormányt teszik felelőssé. Nem a háborút, nem Károlyi Mihályt, vagy Kun Bélát, nem a románokat és nem is a békeszerződést, hanem egyesegyedül és kizárólag a mai kormányzatot, épen azt, amely a szanálás nehéz és hálátlan feladatát vállalta és amelynek minden törekvése odairányul, hogy a multak bűneinek és csapásainak szomorú következményeit kiheverjük.

A mai idők nehézsége a mi vállainkat is épen úgy nyomja, mint bárki másét, aki az államot szolgálja. De a kiabálók sorába még sem állunk be, mert azt céltalannak és igazságtalannak tartjuk. Mi tudjuk azt nagyon jól, hogy sorsunk jó kezébe van letéve, kérdés nélkül is megkapjuk a legtöbbet, amit lehet, lehetetlent pedig hiába követelünk. Ezt mindenkinek be kell látnia, aki az ország talpraállítását igazán a szívében viseli.

Azzal tehát, amit a miniszterelnök úr Genfből hozott nekünk, megelégszünk abban a biztos tudatban, hogy az eljövendő jobb jövő kárpótolni fog minket az áldozatokért, amit hazánknak hoztunk.

A csendőri jelentésről.

Irta: Dr. EÖRDÖGH ÁRPÁD kir. főügyész-helyettes.

A csendőr a büntető igazságszolgáltatás egyik szerve és pedig olyan szerve, amely a közvetlenség alapján jár el. Ez azt jelenti, hogy a saját szemével lát, a saját fülével hall, egyszóval a saját tapasztalataira alapítja a megállapításait.

Az ítélő bíró is a közvetlenség alapján jár el, tárgyalást tart, melyen látja a feleket, a tanukat és személyesen beszél velök. Ámde a csendőr eljárásánál a közvetlenség sokkal fokozottabb mértékben van meg, mint a bírónál. A csendőr a saját környezetükben, megszokott életviszonyaik között és nyomban vagy röviddel az eset után láthatja az embereket, míg a bíró elé környezetüktől elvontan és csak később, gyakran sokkal később kerülnek. Ez a két körülmény pedig önkéntelenül is kiforgatja őket valójukból, de sokszor egészen megváltoztatja és hamis színben tünteti fel őket.

A csendőr megfigyelései tehát, — ha megbízhatók — igen értékesek lehetnek az ítélőbíróra nézve is. De annál értékesebbek a közbeeső szervre, a vádhatóságra, mely tulajdonképpen első bírója az ügynek és legtöbbször egyedül az iratok ismerete alapján kénytelen dönteni. A legutóbbi időkig még a jogi lehetősége sem volt meg annak, hogy a királyi ügyész közvetlenül nyomozzon. Az 1921. évi XXIX. törvénycikk végre megengedte ezt, de a vádhatóság a túlterheltségig menő elfoglaltsága miatt — no meg a bűnvádi költségátalány kimé-

lése végett — csak igen ritkán, kivételes esetekben veheti ezt a jogát igénybe.

A közbíró tehát úgyszólván csaknem mindig a csendőr tapasztalataira van utalva. Legtöbbször azonban még a csendőrrel sem beszélhet, hanem annak csak írásbeli jelentését olvashatja.

És itt lesz egyszerre szembeütő a csendőri jelentés nagy fontossága.

Ép szemű, józan eszű csendőr észlelete sokkal jobb és sokkal többet ér az igazságszolgáltatás céljaira, mint a hetek, sőt hónapok multával elkövetkező jegyzőkönyvi kihallgatások.

A csendőr észleletei azonban csak úgy lesznek valóban értékesíthetők, ha azokat el tudja juttatni az igazságszolgáltatás serpenyőjébe, ha át tudja adni az igazságot szolgáltató királyi ügyésznek és a bíróságnak. Erre való a csendőri jelentés.

Minthogy pedig a jelentés írásbeli, nyilvánvaló, hogy ez hasonlíthatatlanul sokkal nehezebb munka magánál a nyomozásnál is. Jó jelentést írni még iskolázott, magas képzettségű ember sem tud mindegyik. De jó csendőr csak az lehet, aki ezzel a feladattal is derekasan meg tud birkózni.

Természetesen nem szabad és nem lehet egy próbacsendőrt mindjárt leültetni, hogy írjon meg egy jelentést. Huzamos időn át diktálni kell azt neki és diktálás közben állandóan oktatni. Másképp ezt el sem lehet képzelni. Az egyetemet végzett és doktori diplomával rendelkező joggyakornoknak is hosszú ideig csak tollba mondják a jegyzőkönyveket, míg rá lehet bízni, hogy maga készítse

A rózsaszín álarc.

Irta: BARÉNYI FERENC.

(3. folytatás.)

— „Csend legyen!“ parancsolt Varsa őrmester a cigányokra, amint járőrtársával odaérkezett. Körülnézett és látta, hogy oláh tisztek állnak a cigányok körül, s azokhoz szólt.

— „Kérem ilyenkor záróra után már nem szabad muzsikálni.“

— „Nagyszerű! És miért nem szabad?“ kérdezte hetykén az egyik oláh tiszt.

— „A törvény tiltja.“

— „A törvény? Miféle törvény? Magyar törvény? Az ránk nem vonatkozik, mi külföldiek vagyunk, mi csak a román törvény alatt állunk.“

— „Tévednek. A román törvény az urakra nézve Romániában lehet irányadó. Itt magyar földön a magyar törvény parancsol s azt mindenki — különbség nélkül — tiszteletben kell hogy tartsa, ha külföldi is. Menjenek az urak csendben haza és fekjedjenek le! Nem szabad a fürdővendégek éjjeli nyugalomát megzavarni.“

Varsa őrmester észrevette, hogy a cigányok még mindig ott leselkednek, azért rájuk szólt: „Kotródjatok haza. Egy-kettőre!“ A cigányok ész nélkül futásnak eredtek. Az oláh tisztek azonban egymásközt méltatlankodva hangosan tárgyalták az esetet s nem mozdultak.

— „Még egyszer felszólítom az urakat, hogy esendesen menjenek haza!“ mondta ellentmondást nem tűrő hangon Varsa őrmester. Az oláh tisztek fitymálva ránéztek, de amikor látták, hogy Varsa

őrmester nem enged s ott áll egy helyben hosszú szuronyos puskájával, mintha odacövekeltek volna, mégis meggondolták és lassan hazakullogtak. Varsa őrmester erősen szemmel tartotta őket, amíg eltávolodtak s aztán körülnézett. Akkor vette észre, hogy a Herkules-villa előtt álltak. Bálint Valéria kapta az éjjeli zenét, állapította meg magában Varsa őrmester és az ablakra pillantott. Úgy látta, vagy talán csak képzelte, hogy az ablak függönye kissé meglebbent és egy karesú fehér alak gyorsan elrejtőzött.

Kedvetlenül fordult meg.

— „Mehetünk mi is“ mondta Varsa őrmester, de aztán többet nem szólt. Egész úton hazafelé szótlan volt. Bár restelte önmaga előtt, mégis be kellett ismerje, hogy nagyon bántotta őt ez a dolog. Azon gondolkodott, hogy vajjon tudott-e már előre erről Bálint Valéria? Talán várta is már az éjjeli zenét? Vajjon ő volt-e az ablakból elsuhanó fehér alak? Vagy már előbb is kinézett az ablakon? Lehet, hogy beszélgetett is az oláh tisztekkel, vagy csak akkor, mikor az oláh tisztekkel való szóváltását hallotta?

Ilyen tépelődő gondolatok kinozták, amíg — mint a nemes vad a beléje csimpaszkodó kopókat lerázza magáról — ő is megszabadította a lelkét ezektől a gyötrő kérdésektől.

— „Mit bánom én, ha akár az egész Herkulesfürdő neki muzsikáltat!“ mondta magában Varsa őrmester s nem gondolt vele többet.

VI.

Varsa őrmester vigan füttyűrészelt, amint irodai munkáját elvégezte, összeszedte a postára küldendő iratokat és kiadta az ügyeletesnek, hogy vigye el

azokat. És még így is csak a kisebb része tanul meg a célnak igazán megfelelő kifogástalan munkát adni, mert ahhoz *tehetség* is kell, amit egyedül csak az Isten adhat meg.

Ami a jelentések *külsőalakját* illeti, az rendszerint jó és megfelelő, mert hiszen a katonai jelentések formáját követi. Csak a legfontosabb kellékek közül akarok néhányat felemlíteni.

Mindjárt a címezésnél nagyon kell vigyázni a *hatáskörre* és az *illetékességre*. Oda kell címezni a jelentést, ahova a bűncselekmény természeténél és az elkövetés helyénél fogva az ügy elbírálása tartozik. A tévesen címzett jelentések tömérdek fölösleges munkát okoznak az igazságügyi hatóságoknak és az ügy elhúzóására vezetnek.

Minden egyénnel (panaszos, gyanúsított, tanu) *külön bekezdésben* kell foglalkozni. A nevét, mikor először fordul elő, alá kell húzni. Mindig közölni kell mindenkinek a nacionálját. Gyanúsítottnál a születése napját, a szülei nevét, a vagyoni és előéleti viszonyait is.

A bekezdésekkel általában nem kell takarékoskodni, mert akkor *áttekinthetőbb* és könnyebben elolvasható az írás. A sűrűn és egészen teleírt papír olvasása fárasztó.

Ha több a panaszos, a gyanúsított vagy a cselekmény, mindig meg kell azokat számozni. Ha mindenféleből több van, egyiket a római, másikat az arabs számok, a harmadikat az abécé sorrendjével jelöljük meg.

Nem szabad azonban később az I. rendűre, vagy I. alattira hivatkozni, mert ez félreértésekre

és zavarokra adhat alkalmat, hanem mindig mindenkit a teljes nevén (családnév és személynév) kell nevezni.

A *világosság* és *érthetőség* a szövegezésnek is elsőrendű kelléke. Ezt leginkább úgy érhetjük el, ha igyekszünk úgy írni, amiként beszélünk. Úgynevezett hivatalos stílusra nem kell törekedni, mert az magyartalan és érthetetlen.

Óvakodni kell azonban a terjengősségtől, mert a hosszú lében elvész a hús, vagy legalább is nagyon nehéz megtalálni azt.

Szabatosan és *röviden* kell megírni a csendőri jelentést. Ez alatt azt kell érteni, hogy semmi fölösleges ne legyen benne, de minden benne legyen, ami szükséges.

Mindig szem előtt kell tartani az illető bűncselekmény *tényálladási* elemeit és a *minősítésére* kiható körülményeket és fel kell venni a jelentésbe mindazt, ami ezek meghatározása szempontjából lényeges. Tehát a bűncselekmény törvényes kellékei és azok a körülmények, amik azt enyhébb vagy súlyosabb büntetési tétel alá vonják, a jelentésben tisztázva legyenek. És pedig sohasem egyszerűen a törvénybeli fogalom megjelölésével, hanem mindig a *tények* előadásával, amelyek azt a fogalmat betöltik, megvalósítják. Például a magánlak megsértésénél soha sem szabad azt írni, hogy „*erőszakkal* behatolt”, — hanem elő kell adni, hogy pl. „a bezárt ajtót baltával felfeszítette”.

Ami a minősítő körülményeket illeti, példának okáért felhozzuk a legfontosabbat s ez a

a postára. Vidám hangulatban járt fel-alá az irodában, amint az ajtón kopogtattak.

— „Szabad!”

Varsa meglepetten nézett fel a belépő elegáns hölgyre. Bálint Valéria volt.

— „Jó napot őrmester úr!”

— „Kezét csókolom! Mivel szolgálhatok?”

— „Bocsásson meg, hogy zavarom. Kellemetlen eset okozza idejöveteletem, nagyon megkárosodtam s ezt jöttem magának bejelenteni...”

— „Ugyan!? Csak nem!? Tessék foglaljon helyet.”

Bálint Valéria leült.

— „Tehát mi történt? Csak nem lopták meg?”

— „Nem, de mégis annyi mintha megloptak volna. Szép aranykarperecemet vesztettem el.”

— „Ez igazán nagy kár, de hát talán megkerül.”

— „Igazán nagyon hálás volnék, ha sikerülne.”

Varsa őrmester leült az íróasztalhoz és papírt vett elő.

— „Lesz szíves részletesen elmondani, hogy milyen volt a karperec.”

— „Tömör arany abroncs, rajta négy briliáns között egy türkisz.”

Varsa őrmester híven jegyezte.

— „Értéke?”

— „Igazán nem tudnám meghatározni, nekem megbecsülhetetlen értékű, annyira, hogy igazán boldogtalan lennék, ha nélkülözni kellene.”

— „Mégis pénzben körülbelül mennyire szabná meg az értékét?”

— „Nem tudom meghatározni.”

— „Ötszáz korona?”

— „Oh több, feltétlenül értékesebb.”

— „Nyolcszáz?”

— „Nem hiszem, hogy annyiért meg lehetne kapni, még a legolcsóbb ékszerészüzletben is ezer koronát kérnének érte.”

— „Ezer korona. Hol és mikor vesztette el?”

— „Most. Mert most vettem észre s azonnal idejöttem, hogy bejelentsem.”

— „Nem maradt véletlenül otthon?”

— „Nem. Emlékszem, hogy felesatoltam.”

— „Határozottan emlékszik?”

— „Határozottan. Annál biztosabban, mert mikor felkapcsoltam, még benzinnel megtakarítottam a nagy zafírt, amelyik valami pecsétet kapott.”

— „Előbb úgy tetszett mondani, hogy négy briliáns közt egy türkisz.”

— „Igen, igen, türkisz, csak elvitettem. Türkisz, határozottan türkisz.”

Varsa vizsgálódó szemmel nézett a szép panaszosra, úgy, hogy az zavarában elpirult. Aztán ráfüggesztette kék szemének meleg tekintetét Varsára, hogy attól meg majdnem ő pirult el.

— „Meg fogjuk kerestetni, mindent elkövetünk, hogy megkerüljön. Boldog leszek, ha holnap már átnyújthatom.”

— „Előre is hálásan köszönöm s nem haragszik, hogy zavartam.”

— „Kérem, hiszen ez a kötelességünk. Jó, hogy rögtön hozzám fordult.”

— „Természetes, hogy magához, annál is inkább, mert már napok óta nem láttam. Talán csak nem előlem hújt el?”

vagyon ellen irányuló cselekményeknél a kár összege. Ezt mindig ki kell nyomozni és a jelentésben fel kell tüntetni. E nélkül a királyi ügyészség meg sem tud mozdulni. Ha azonban pl. több dolog ellopását panaszolják, mindegyiknek az értékét külön is meg kell határozni, mert különben a vádhatóság, ha csak a panaszolt dolgok egy részének ellopását látja bizonyíthatónak, nem tudván azok értékét, nem tudja, milyen lopás miatt és melyik bíróságnál emeljen vádat.

Éppen így például a testi sértéseknél soha sem szabad hiányozni a jelentésből a *gyógytartamnak*, vagyis annak, hogy az orvos véleménye szerint a sérülés előreláthatólag mennyi idő alatt fog gyógyulni. Leghelyesebb, ha csak lehetséges, csatolni az orvosi látteleletet.

De nem elég magát a bűncselekményt, annak törvényes kellékeivel megrajzolni, hanem mindig felderítendő az *eset előzményei is*. Ezekből lehet csak az egyént, az esetek természetét, a lelkek harcaát megismerni. A törvény minden bűncselekményt csak egyféle alakban ismer, de aki a bűnnek megfelelő büntetést akar alkalmazni, az előtt minden bűncselekmény annyiféle, ahányféle az ember, aki azt elkövette. A bűncselekmény csak eredmény, csak okozat, abból magából a tettetést nem lehet megismerni. Ez csak az előzmények, az okok, a lelki indítékok világánál válik valamennyire láthatóvá.

Nagyon fontos azonban, hogy a csendőr-jelentése csak az előzmények *tárgyilagosa* előadására szorítkozzék. Vádolástól és jogi vélemények nyilvání-

tásától tartózkodni kell. A nyomozó közeg gyűjtse össze és tárja fel a tényeket. A vádolás a királyi ügyész dolga, az ítéletmondás pedig a bíróé.

És itt már érintjük a jelentésnek mindenekelőtt legfőbb kellékét: a *megbízhatóságot*. Ez olyan sarkalatos alapkellék, hogy erről tulajdonképpen nem is kellene beszélni. De ez ellen nemcsak gonosz szándékból lehet véteni, ha t. i. bosszúérzet, szenvedély, elfogultság, önző gondolat vezérli a nyomozó közeget, hanem öntudatlanul is és pedig felületességből éppen úgy, mint túlbuzgóságból. A közvetlen feljebbvalók és oktatók feladata ellenőrizni és megismerni a csendőröket és amelyiknél ezek a hibák jelentkeznek, azt felvilágosítani és leszoktatni róluk.

A statisztika könnyen csábíthatja az embert arra, hogy olyan adatokat vegyen fel a jelentésbe, amelyek ugyan éppen csak egy hajszálnyira térnek el a valóságtól, de lényegesen kedvezőbbek a statisztikára. Ámde ne felejtsük el, hogy aki csak egy hajszálnyira is eltér a valóságtól, kilométerekre távolodik el az igazságtól.

Például csak egy koronával magasabbra tenni a lopott dolog értékét a vétségi értékhatárnál, vagy huszonegy napban jelezni a húsz nap alatt gyógyult testi sértés időtartamát, — ezzel el lehet érni, hogy vétség helyett büntett kiderítését lehessen elkönyvelni a tevékenységi kimutatásban. Csak-hogy a lelkiismeretnek ez a hajszálnyi kitágítása micsoda óriási hatósági apparátust mozgat meg hiába és micsoda haszontalan munkát okoz annak, az ügy befejezését pedig egy esztendővel is késlel-

— „Dehogy, dehogy is. Nagyon el vagyok foglaltva, én egészen a szolgálatomnak élek.”

— „Szolgálat, mindig csak a szolgálat. Hát maga mindig csak csendőr, sosem ember?”

— „Hogy érti ezt?”

— „Úgy, hogy nem él egyéni életet?”

— „Igen, de azt is a szolgálat tölti be egészen.” Szép száját unottan lebigyesztette.

— „Maga lehetetlen ember, magával nem lehet beszélni.”

Aztán körülnézett az irodában.

— „Azért egész lakályos itt maguknál. Én ezt valahogy ridegebbnek képzeltem, a — csendőrothont. A muskátlik az ablakokban, a képek a falon és mindenütt ez a gyönyörű rend, ez a ragyogó tisztaság. Minden csendőrlaktanyában így van?”

— „Egyik olyan, mint a másik. Mert hát hogy tarthatnánk rendet odakint az emberek között, ha még a saját laktanyánk is rendetlen volna.”

— „És ez a sok könyv, meg irat. Ebben mi van lelakoltva?”

— „Ez a pénztár-asztal.”

— „Pénzt tartanak benne?”

— „Igen, pénzt, meg iratokat.”

— „Titkosak, azért vannak így lakat alatt?”

— „Igen.”

— „Milyenek azok a titkos iratok?”

— „Olyan csunyak, hogy egy ilyen szép hölgyet nem érdekelhetnek.”

— „Csak nem gondolta, hogy érdekelnének.” Bucsuzásra nyújtotta keskeny kis kezét.

— „Isten vele és bocsásson meg a háborgatásért.”

— „Kérem, kérem. Kezét csókolom.”

Varsa őrmester kikisérte, végig az udvaron. Bálint Valéria körülnézett az udvaron.

— „Micsoda rend és tisztaság mindenütt. Ni kertjük is van? Látom virágágyat is csináltak itt az udvaron. Nagyon szép. Jaj be édes kis házikó! Ez is a laktanyához tartozik?”

— „Igen ez a nős altiszti lakás.”

— „Maga nős?”

— „Nőtlen vagyok. A lakás üres.”

— „És a maga szive? Az is üres?” Kérdezte szokatlan melegséggel és szép szemének csodás pillantásával nézett Varsára.

— „Az is” felelte Varsa, de a torka egyszerre kiszáradt s a szemét nem tudta levenni bájos látogatójáról. — Istenem, ha egyszerre csoda történne és ez a Bálint Valéria hirtelen átalakulna az ő Valikájává és itt laknának ebben a kicsi fészekben. Milyen boldogok lennének! — De hogy illene be ez az előkelően, drága ruhába öltözött hölgy a szerény csendőraltiszti lakásba? Akkor más volna, ha az ő Valikája volna, kék babos karton ruhácskában. Még szebb lenne, mint a drága selyemben.

Észre sem vette, hogy Bálint Valéria a kapu felé irányította lépteit s ő szótlanul követte.

— „Mire gondolt most? Árulja el nekem. Nem mondja? Akkor kitalálom. Mégse mondja?”

— „Nem mondom” felelte Varsa őrmester és szórakozott tekintete elnézett a szép hölgy fekete hajkoronája felett messze, valahová a távolba, nagyon messzire.

— „Van még dolga?”

— „Nincs, már mindent elvégeztem.”

(Folytatjuk.)

tetheti, holott rendes bírāja előtt hamarosan elintéztetést nyerhetett volna.

Ha egy cigánykaraván kézre kerül és egy csomó lopás rájuk bizonyul, könnyen el lehet velük vállaltatni a közelmúlt összes kiderítetlen lopásait is. Csakhogy mennyi fölösleges munkát okoz ez királyi ügyésznek és bíróságnak egyaránt és mennyi hiábavaló költséget az államkincstárnak, míg végül kiderül, hogy kénytelenek vagyunk a hajuknál fogva előhúzott és a karaván nyakába varrt esetekre nézve vádat ejteni.

Több helyen a csendőri jelentés alapján vádiratot adnak be és főtárgyalásra viszik az ügyet. Ennek csak egy hátránya van. A beismerést, amiről a jelentés szól, a vádlottak igen könnyen visszavonják, egyszerűen letagadva az egészet, vagy oda-vevve azt, hogy a csendőrök kényszerítették őket a beismerésre.

Közkeletű olesó és jól bevált varázsszer, melytől nagyon sok esetben szétfoszlik a nyomozás derék és becsületes munkájának minden eredménye.

A vádhatóságoknak már több mint egy évtized óta hangoztatott javaslata szerint meg kellene adni a csendőrnek a jogot, hogy az előtte tett vallomásokról jegyzőkönyvet készíthessen és azt a kikérdezettekkel aláírathassa.

Meggyőződésünk szerint megfelelő ellenőrzés mellett ezek jóval többet érnének a községi előjáróságok jegyzőkönyveinél. Az előjáróságnál nincsen a nyomozásra nevelt ember. Ott a nyomozást a legutolsó mellékfoglalkozásnak, — tehernek tekintik. Olyan írkokokra bizzák, akiknek éppen semmi elméleti és gyakorlati képzettségük sincs hozzá, sőt ma már az intelligenciájuk sem igen magasabb a csendőrinél.

Hiszen gyakorlati ismeretei a nyomozás terén magának a jegyzőnek is alig lehetnek. Azt a kevés elméleti tudást pedig, amit a jegyzői tanfolyamon elsajátíthatott, régen elnyomta elméjében az a rá nézve fontosabb ezer féle tömörked tudnivaló, amit hivatalos gyakorlatában magába kell szednie.

Ellenben a csendőr állandóan megfelelő elméleti és gyakorlati oktatásban részesül. Egyedüli hivatása a nyomozás, amit kellő készültséggel, kedvvel sőt legtöbbször nemes ambícióval végez. Közvetlenül az eset után, úgyszólván még azon melegében veheti elő a feleket és tanukat és leszögezheti a vallomásukat, amikor még megfontolás, kitanítás, rábeszélés, összebeszélés nem léphetnek sorompóba a végből, hogy a nyomozás sikerét meg-
hiúsítsák.

Polgári tanukul előjárósági tagok alkalmazása a kikérdezéseknél, nem bizonyult elegendőnek. Más lenne, ha a csendőr ezek előtt a tanuk előtt jegyzőkönyvet vehetne fel a vallomásokról és azt a vallomást tevőkön kívül ezek a tanuk is aláírják. Erre a hitelesítésre már alkalmasak lennének a községi előjáróság tagjai.

Azt hisszük, a jövőben ez lesz az a mód, amelylyel a csendőri nyomozás eredményét az igazságszolgáltatás számára kellőképpen meg lehet rögzíteni. És meggyőződésünk szerint ez nem kiesnylendő fejlődési fokot fog jelezni ezen a téren.

Egy kis utbaigazítás a katonai bünvádi eljárás gyakorlati megismeréséhez.

Irta: Dr. KRANTZ DEZSŐ hadbíróőrnagy.

(Folytatás.)

Katonai egyenruhában megjelenő tiszteket és hasonló állású egyéneket, továbbá egyáltalában szolgálatuk teljesítésében eljáró tényleges katonai egyéneket a rendőri vagy más közbiztonsági hatóságok és közegek csak abban az esetben tartóztathatnak le, ha őket bűntett vagy közbotrányt okozó vétség elkövetésénél tetten kapják, vagy ha a büncselekmény véghezvívése, folytatása vagy ismétlése, vagy büntett esetben a tettes megszökése más módon meg nem akadályozható és valamely katonai előjáró vagy katonai őrség el nem érhető. Tisztnak vagy hasonló állású egyénnek letartóztatását feltétlenül mellőzni kell, ha a tetten kapott a rendőri vagy a közbiztonsági közeget felszólítására a legközelebbi katonai hatósághoz, vagy ha ilyen nincs, a helyi rendőri hatósághoz önként követi.

Oly, különösen veszélyes büncselekmények esetén, amelyeket nagyszámu egyén követett el, a honvéd büntetőbíráskodás alá tartozó mindazok az egyének, akik az eseménynél jelen voltak és a részvétel gyanújától nem egészen mentesek, előzetes letartóztatásba helyezhetők, azonban legfeljebb három nap alatt az illetékes ügyész vagy vizsgálóbíró által kihallgatandók.

Míg az előzetes letartóztatás a katonai viszonyok-



Őrségváltás a királyi várban: A főőrség fegyverben.

nak megfelelően bizonyos alaki feltételekhez kötve nincs, addig a vizsgálati fogság elrendeléséről köteles az illetékes parancsnok írásbeli elfogató parancsot kiállítani s abban a vizsgálati fogságba helyezendő egyén személyét, a terhére rótt cselekményt, valamint a vizsgálati fogság okát tüzetesen megjelölni.

A terhelt mind a vizsgálati fogság elrendelése, mind pedig annak az ő részéről indokolatlannak érzett fenntartása ellen *felfolyamodással* élhet a legfelsőbb honvédtörvényszékhez, melynek elintézéséig az eljárás a lehetőséghez képest folytatandó. Ez a felfolyamodás határidőhöz kötve nincs, ami méltányos, mert a fogság alatt is merülhetnek fel oly körülmények, amelyek a szabaddalra helyezést indokolhatják.

Azt, aki ellen a vizsgálati fogságot elrendelték, haladéktalanul a bíróság fogházába kell szállítani, hol a „vizsgálati foglyot” vizsgálati fogságba helyezésétől számított huszonnégy óra alatt, de legkésőbb három nap alatt a bíróságnak egy igazságügyi tisztje — bírói nyomozó eljárás esetében a vizsgálóbíró — kihallgatja a végből, hogy az elfogató parancs tartalmán kívül a foglaltatott mellett az őt megillető felfolyamodási jogról azonnal felvilágosíttassék és arra vonatkozó nyilatkozatai jegyzőkönyvbe foglaltassanak, illetve hogy ő, amennyiben ellene a bírósági nyomozó eljárás elrendeltetett, a fogházba szállítása után a bíróság előtt azonnal meghallgatásra találjon.

A törvény abból kiindulva, hogy az előzetes letartóztatás és vizsgálati fogság tisztán praeventív intézkedés és célja főképpen az, hogy az illető a külvilággal ne érintkezhessek, elrendeli, hogy úgy az előzetes letartóztatás, mind a vizsgálati fogság a terhelt személyének és becsületének lehető kiméltetésével fogantatosíttassék. A letartóztatott csak azoknak a korlátozásoknak

Sohase feledd, hogy két becsület védelme van rád bízva: a magadé és az egyenruhádé!

vetendő alá, amelyek a letartóztatás céljának biztosítása és a fogházi rend fenntartása végett szükségesek. Az ezekre vonatkozó részletesebb határozványokat a D-4. jelzésű „Szabályzat a m. kir. honvéd fogházak számára” című szolgálati könyv (Tervezet) tartalmazza. E határozványok közül mint fontosabbakat említem, hogy az előzetes letartóztatásban levők, valamint a vizsgálati foglyok az elítéltektől elkülönítendők. Havidíjasok a fogláragság szobákban helyezendők el, míg az előzetes letartóztatásba jutó többi egyén elhelyezésére a vizsgálati foglyok helyiségei szolgálnak, amennyiben a teljes elkülönítés a helyi viszonyok miatt kivihetetlen volna. Azok az előzetes letartóztatásban levők és vizsgálati foglyok, kik havidíjasok (tiszt- és tisztviselőjelöltek) vagy ezekkel egyenlőnek tartott álláshoz tartoznak (honoráciorok), élelmezés tekintetében — a szeszes italok élvezetét kivéve — korlátozva nincsenek, azonban a költségeket saját illetékeikből vagy egyéb jövedelmeikből tartoznak viselni. Minden más előzetes letartóztatásban levő és vizsgálati fogoly részére az illetékszabályzatban meghatározott élelmezés és kenyéradag jár. Írásbeli közlemények vétele és elküldése, valamint látogatásaik elfogadása tekintetében meghatározott időhöz kötve nincsenek, de leveleket átvenni, illetőleg elküldeni csak a letartóztatást elrendelő illetőleg a nyomozást vezető közeg beleegyezésével szabad. A védőnek szánt levelek nem tarthatók vissza, hanem, ha a nyomozó eljárásra



Őrségváltás a királyi várban: A felváltó őrség felvonulása zenével.

nézve hátránytól kell tartani, oly megjegyzéssel utasítandók vissza, hogy a kifogásolt részek elhagyandók. Látogatásra megjelent egyénekkel a vizsgálati foglyok csak a nyomozást vezető közeg jelenlétében beszélhetnek. Előzetes letartóztatásban levőknél tett látogatásokat pedig az a közeg vagy helyettese tartozik ellenőrizni, amelyik az előzetes letartóztatást elrendelte. A beszélgetés csakis a hivatali személy által értett nyelven történhetik és rendszerint félóránál tovább nem tarthat. Bilincset a letartóztatottra csakis különös veszélyessége miatt, nevezetesen mások biztonsága végett, továbbá szökés megkísérlése vagy előkészítése miatt szabad tenni, még pedig sohasem hosszabb időre, mint ameddig elkerülhetetlenül szükséges.

Míg a polgári bűnvádi perrendtartás az előzetes letartóztatás illetőleg a vizsgálati fogság és azok meghosszabbítása tekintetében időhatárokat ír elő, addig a katonai bűnvádi perrendtartás csak általánosan szabja meg, hogy az előzetes letartóztatást és a vizsgálati fogságot azonnal meg kell szüntetni, mihielyt a fogvatartásra nincs többé ok és kötelességévé teszi a bűnvádi eljárásban közreműködő minden parancsnokságnak, hatóságnak és közegnek, hogy e fogság lehető megrövidítésére törekedjék.

A terheltnek kihallgatására nézve szabály, hogy a tényleges honvéd és csendőr egyéneket, ha szabadlábban vannak, előljáró parancsnokságuk a vád tárgyának közlése mellett e célból előállíttatja. A parancsnokság ugyanis köteles és a rendelkezésére álló eszközöknél fogva képes is arról gondoskodni, hogy a szabadlábban levő terhelt kihallgatása végett a megállapított időben és helyen megjelenjék.

A fogva levő terhelteket kihallgatásukhoz elővezetik.

A tényleges honvéd illetőleg csendőr egyének közé nem tartozó terhelteket kihallgatás végett éppen úgy idézik, mint a polgári bűnvádi eljárásban.

Perrendünknek a terheltek és tanuk kihallgatása, a szemlére és a szakértői véleményekre, továbbá a lefoglalás, házkutatás és személymotosásra vonatkozó rendelkezései a polgári bűnvádi perrendtartás szabályainak általában megfelelnek. Részletesebb ismertetésüket tehát bátran mellőzhetem s így csak azt a föltevést állítom olvasóim elé, hogy a nyomozó eljárás befejezéséhez értünk és hogy ki vannak puhatolva és meg vannak állapítva mindazok az adatok, amelyek alapján eldönthető, vajjon lehet-e vádat emelni vagy sem?

A nyomozó eljárást vagy megszüntetés vagy vádemelés fejezi be.

Meg kell szüntetni a nyomozó eljárást, ha annak eredménye alapján az illetékes parancsnok azt tartja, hogy a terhelt üldözése megszüntetendő, vagy hogy a bűncselekmény fegyelmi úton is elintézhető.

A nyomozó eljárás befejezésére a nyomozó eljárás teljesítésének módja, vagyis az, hogy azt a honvéd ügyész vagy a vizsgálóbíró vezette-e, csak alak tekintetben bír befolyással, amennyiben az utóbbi esetben a megszüntetést formailag a vizsgálóbíró mondja ki. A megszüntetés alapja azonban ebben az esetben is az illetékes parancsnok elhatározása. Ebben eltérés van a polgári bűnvádi perrendtartástól, mely a vizsgálóbíró által az ügyész indítványára való megszüntetést is ismeri, amelyet az ügyész akarata ellen is, a vádtanács rendel el.

Azok az előfeltételek, amelyek alatt az illetékes parancsnok a terhelt üldözésének megszüntetését elrendeli, a Kbpts. 239. §-a szerint a következők:

1. ha büntetőbírósi úton üldözendő cselekmény nem forog fenn, ha a beszámíthatóság ki van zárva, vagy ha a büntethetőség megszűnt;
2. ha oly bűncselekmények esetében, amelyek csakis a jogosult kívánatára üldözhetők, a jogosult a kívánatot elő nem terjesztette vagy visszavonta;
3. ha a további eljárástól bizonyítékok hiánya vagy a bizonyítékok beszerzésének rendkívüli nehézsége miatt eredmény nem várható.

(Fentieken kívül a nyomozó eljárásnak azon az alapon való megszüntetéséről, mert a bűnvádi ügy fegyelmi úton is elintézhető, már volt szó.)

A nyomozó eljárás megszüntetésével a terheltet, ha fogva van, azonnal szabadlábba kell helyezni.

Ha ellenben az illetékes parancsnok a vád emelésére határozza el magát, ügyészének a vádirat szerkesztésére és benyújtására írásbeli parancsot ad.

Ebben a „vádparancs”-ban mind a terhelt személyét, mind a terhére rótt cselekményt meg kell jelölni és a körülményekhez képest a vizsgálati fogság elrendelése vagy fenntartása iránt is kell rendelkezni.

A vádirat — melyet az illetékes parancsnoknak csatolt vádparancsára hivatkozással az ügyész nyújt be a honvéd törvényszékhez, — a következőket tartalmazza:

1. a terhelt nevét és ha katonai egyén, rendfokozatának és csapat- (állomány-)testének megjelölését is;
2. a vád tárgyává tett bűncselekmények tüzetes megjelölését, a tényállásból merített amaz ismertető jelek szerint, amelyekre törvényes elnevezésük és bizonyos büntetési tétel alkalmazása alapítható, továbbá magát a törvényes elnevezést és a honvédség számára érvényben álló büntetőjog ama rendelkezéseinek idézését, amelyeknek alkalmazását a vádló indítványozza;
3. a tényállásnak a feljelentés és az eddigi eljárás adataiból merített tömör, összefüggő és tárgyilagos előadását és a bizonyítékok felsorolását;
4. azt, vajjon a terhelt szabadlábban van-e vagy sem, vagy hogy letartóztatását az illetékes parancsnok vádparancsában elrendelte-e, továbbá annak a bíróságnak megjelölését, amelynél a fő tárgyalás megtartandó lesz.

A vádiratba belefoglalandó, ill. ahhoz csatolandó a megidézni kért tanuknak és szakértőknek, valamint

azoknak a többi bizonyítékoknak a jegyzéke, amelyeket az ügyész a főtárgyaláson használni kíván.

A vádirat a honvéd törvényszékhez érkezvén, a törvényszék intézkedik, hogy a vádirat a bizonyítékok jegyzékével együtt az ügy főtárgyalására kismegjelt igazságügyi tiszt — a tárgyalásvezető — által a terhelttel haladéktalanul közöltessék, vagy az neki kézbesítsék. Tényleges honvéd és csendőr legénységi egyénekké és fogvalevő más terhelttekkel ez a közlés mindig előszóval, még pedig, ha a szabadlábban levő terhelt az illetékes bíróság székhelyén kívül van, esetleg megkeresés útján a terhelt tartózkodó helyén levő honvéd vagy polgári büntetőbíróság vagy a terhelt előjáró parancsnoksága által történik.

Az a szabály, hogy a vádiratot a bíróság közölje a terhelttel, azért célszerű, mert őt ez alkalommal egyszerűen a védelemre és a bizonyítékok beszerzésének indítványozására vonatkozó jogairól is fel kell világosítani. Nevezetesen felhívandó, hogy a vád tárgyában nyilatkozzék s esetleges új bizonyítékait idejében terjessze elő; felvilágosítandó, hogy védelme tekintetében minő jogok illetik s ha még nem választott védőt: vajjon maga kíván-e ilyet választani vagy választását a bíróságra bizza-e. Azzal a joggal, hogy a közlés iránt a terhelt előjáró parancsnokságát is megkeresheti, a bíróság tehát csak akkor él, ha a tényállás a főtárgyaláson fogantatandó bizonyításfelvétel terjedelme — esetleg a terhelt beismerése következtében — teljesen tisztázott s aziránt sincs kétség, hogy a terhelt a védelemre vonatkozó jogai tekintetében kellőképpen tájékozva van. Ha a terhelt tiszt vagy hasonló állású egyén, vagy ha nem tartozik a tényleges honvéd (csendő) egyének közé, részére, ha szabadlábban van, a közlés, felvilágosítás és felhívás kézbesítése útján is történhetik.

A vádiratnak — mely ellen a terhelt nem élhet kifogással — részére közlésével vagy kézbesítésével a *vádemelés* megtörtént. A vádiratot másolatban a védő részére is kézbesíteni kell, mindjárt megválasztása vagy kirendeltetése után.

A vádemelés (vád alá helyezés) után a terhelt elnevezése: *vádott*, kinek ebbeli minőségére való tekintettel az eljárásnak ebben a stádiumában különösen foglalkoznunk kell a katonai bünvádi perrendtartás egyik legfontosabb rendelkezésével: a *védelemmel*.

Általánosan elfogadott elv, hogy a terheltnek a váddal szemben ellenbizonyítékainak megszerzését, vagyis úgy ténybeli mint jogi érveinek kifejtését meg kell engedni és az is, hogy a perbefogott a bünperben kiterjedtebb védelmet igényel, mint a polgári perben. Ezek az alapelvek a védelemnek két irányban való kifejtésére vezetnek.

Az egyik irány szerint a bünvádi eljárásban közreműködő parancsnokságoknak, hatóságoknak és hatósági közegeknek kötelessége a terhelt érdekeit szem előtt tartani és nemcsak az ellene, hanem a mellette szóló bizonyítékokat is puhatólni és beszerezni (materiális védelem), a másik irány szerint pedig a jogügyekben járattalan terheltnek szüksége van védőre (formális védelem). A védelem ily kétirányú meghatározása a bünvádi perrendtartás feladata lévén, a törvény ennek meg is felel. Így az eljárásban közreműködő összes parancsnokságoknak stb. kötelességévé tette az anyagi védelmet; az alaki védelemnek pedig annyi tért enged, amennyi az eljárás céljának veszélyeztetése nélkül megengedhető.

A katonai bünvádi eljárásban a vádely megvalósítása folytán tehát mint az igazságosság követelménye jelentkezik, hogy a terhelt az eljárás minden szakában, a vádemelést megelőző eljárásban is — harmadik személy védelmét veheti igénybe, minden bünvádi ügyben és valamennyi honvéd bírósági fórum előtt magát védővel képviseltetheti még akkor is, ha a bíróság előtti személyes megjelenése nem szükséges.

A védelem — katonai bünvádi perrendtartásunk szerint — vagy kötelező, vagy fakultatív.

Kötelező a védelem mindig, ha a vád olyan büncselekményre szól, amelyre az alkalmazandó büntetési tétel szerint öt évig terjedhető szabadságvesztésnél súlyosabb büntetés van megállapítva.

A kötelező védelemnek ezen az esetén kívül a vádlott számára, akarata ellenére is, védőt kell kirendelni, ha ezt az illetékes parancsnok, vagy a tárgyalásvezető,

vagy a tárgyalás folyamán az ítélőbíróság szükségesnek tartja, vagy ha a kiskoru vádlott törvényes képviselője kéri. Minthogy a védő kirendelése mindig a vádlott érdekében történik, az illetékes parancsnoktól mint előjárótól azt a jogot, hogy a vádlott érdekét a bünvádi eljárásban is előmozdíthassa, megvonni nem lehet: a parancsnok a vádlott számára még ennek akaratára ellen is intézkedhetik védő kirendelése iránt. Hasonló jogot gyakorol a legfelsőbb honvéd törvényszék előtti tárgyalásoknál ennek elnöke, minden más esetben a tárgyalásvezető, mint aki leginkább ismeri azokat a viszonyokat, amelyek a formális védelmet szükségessé tehetik, — végül maga az ítélőbíróság is.

Minden más esetben védőt hivatalból a vádlott részére csak ennek kifejezett kívánságára rendelnek ki.

Nem kell hivatalból védőt kirendelni és ily kirendelés, ha már megtörtént, érvényét veszti, ha a vádlott maga választ s nevez meg oly védőt, aki a törvényes követelményeknek megfelel és a választott egyén a védelmet át is veszi. A már választott védő helyett más alkalmas védőt lehet választani, feltéve, hogy a védő választása a bünvádi eljárás menetét meg nem akadztja. Ha az új védő a védelmet átveszi, az előbb választottak megbízatása érvényét veszti.

A szabadlábban levő vádlott, ha védőt választ, maga tartozik gondoskodni arról, hogy ez a védelmet át is vegye. Ha azonban a vádlott a tényleges legénységi egyének vagy a rangosztályba nem sorozott tényleges havidíjasok közé tartozik és tényleges tisztet vagy tisztviselőt avagy tényleges igazságügyi tisztet (igazságügyi tisztjelöltet) választ védőjéül, akkor ezt saját előjáró parancsnoksága vagy az illetékes bíróság vagy az ügyész nyomozó eljárás során a honvéd ügyész előtt is megnevezheti. Ily esetben maga az előjáró parancsnokság, a bíróság, illetőleg a honvéd ügyész gondoskodik arról, hogy a választott egyének és előjáró csapatparancsnokságának (hatóságának) hozzájárulása megszereztesse.

(Folytatjuk.)

Az osztálysegédtiszt irodai munkájának beosztása.*

Irtá: KNEUSEL-HERDLICZKA ARNOLD őrnagy.

A Cs-1 Utasítások 201. §-ának 2. bekezdése értelmében a kerületi segédtisztben „a szilárd és nyílt jellemmel a fáradhatatlan szorgalom, titoktartás, tapintat, szolgálatismeret, *alapos rendszeret* és érett ítélet egyesülve legyen, mert fontos bizalmi állásánál fogva csakis e tulajdonságok mellett képes parancsnokát a szolgálat minden ágazatában kellőleg támogatni, minden irányban és minden körülmények között helyesen tájékoztatni”.

Ez, valamint a 201. §. egyéb határozványai és a 202. §. teljes egészében, a csendőrség átszervezése folytán nem csak a kerületi segédtisztekre, de az osztályparancsnoksági segédtisztekre is vonatkozik. Ezeknek a fiatalabb bajtársaimnak a helyzetét óhajtom megkönnyíteni akkor, amikor rendszerbe szedem az osztályparancsnoksági segédtiszt kötelemét. Az *alapos rendszeret* első követelménye ugyanis a helyes munkabeosztás és az annak betartásához való szigorú ragaszkodás, valamint a jelen esetre vonatkoztatva, az iratok és az irattár oly módon való kezelése, hogy állandó érvényű fontos intézkedések feledésbe ne menjenek és hogy minden ügydarab hosszas keresgélés nélkül azonnal előadható legyen.

A sok fedőlap használata — amit az alábbiak szerint javaslok — míg ki nem próbáltuk, jogosan ébresztheti azt a gyanút, hogy az irattár szétforgácsolása az ügydarabok előkerítését nehezíti meg. Több mint egy évtizedes segédtiszt tapasztalataimra hivatkozva azonban nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy pld. a kéznél tartandó iratok helyes megválasztásával e rendszer mellett sok időt takaríthatunk meg.

* Ezt a cikket, mely szolgálati tárgyánál fogva különben nyilvános közlésre nem alkalmas, gyakorlati tartalmára és a vonatkozó utasítások most folyó átdolgozására való tekintettel, mint a szerző véleményét, kivételesen közöljük.

Célszerű a kéznél tartandó ügydarabokat (beleértve a „függő” ügyeket is) a beérkezés sorrendjében úgy megőrizni, hogy a „Tárgy” rovata szembeötlő legyen, esetleg szembeötlő helyen a tárgyat — határidős függő ügydaraboknál az esedékesség napját is — színes írónnal röviden feljegyezzük. Ez a keresést megkönnyíti, s amellet folytonosan felfrissül emlénkünkben, hogy mily ügyek tartatnak kéznél (függőben) s így pár hét alatt teljesen tisztában leszünk a fedőlap tartalmával, sőt megjegyezzük azt is, hogy az egyes ügydarabokat a csomag elején, közepetáján vagy a végfelé kell-e keresni. Ezek azok az előnyök, melyek biztosítják, hogy ezen rendszer mellett rövidebb idő alatt találjuk meg a keresett ügydarabot mint a tárgymutató és iktató, vagy pláne csak az iktató segítségével.

Az alábbi munkabeosztás természetesen csak tájékoztatólag szolgálhat, mert az időbeosztás és rendszer megállapítása a parancsnok jogkörébe tartozik:

A beérkezett reggeli jelentések alapján 8 órakor a kihallgatási könyvet kiegészíti. 9 óráig rendezi az addig beérkezett és már vettemezett postát úgy, hogy a titkos postát a „kt.”, a közönséges postát az „sgt.” jelzésű fedőlapba teszi.

Ez alkalommal a beérkezett postát csak futólag nézi át és a sürgős elintézésre igénylő ügydarabokat a fedőlapokban legfelülre teszi. Az így összegyűjtött postát a kihallgatási könyvvel együtt legkésőbb 9 óráig a parancsnoknak átadja.

Ennek megtörténte után előjegyzési naptárát megtekinti és az esedékes jelentések és beadványok elkészítése vagy megsürgtetése iránt a szükséges intézkedéseket megteszi.

Ezután a Szolgálati Szabályzat I. Rész 226., 227. és 228. pontjaiban foglaltak szem előtt tartásával a kihallgatáshoz jövőket rendezi és erről a parancsnoknak — a kihallgatásra vonatkozó esetleges iratok bemutatása és referálása mellett — jelentést tesz.

A kihallgatás után átvizsgálja az aláíráshoz elkészített tisztázatok és letisztázás előtt bemutatott fogalmazványokat. Az aláírandó posta átvizsgálásánál a következők tartandók szem előtt.

1. *A felsőbb parancsra megszerkesztett jelentések-nél:* a) a parancsra való hivatkozás helyes-e? b) a parancs teljes egészében fogantatva van-e? c) a külalak előírás-e? d) az esetleges mellékletek száma helyesen van-e feltüntetve, azok teljes számban és rendben csatolva vannak-e? e) gépelési vagy helyesírási hibák kijavítandók.

2. *Az alárendelt parancsnokságoknak kiadott parancsoknál:* a) az a parancsnokság kapja-e a parancsot, amelynek vagy amelyeknek az tényleg kiadandó? b) a külalak rendes-e? c) ha a parancs észrevételt tartalmaz, az helytálló-e és a vonatkozó parancsra vagy szabályra hivatkozás megtörténik-e? az észrevétel mindig oktatolagos legyen és sohasem sértő; e) ha valamely parancsnok észrevételre ismételt okot szolgáltat, megfenyítése végett az osztályparancsnoknak javaslat teendő. Hogy ezen kötelezettségének lelkiismeretesen megfelelhessen, a kiadott észrevételek iktatószámát egy névszerinti előjegyzésbe bevezeti; f) gépelési és íráshibák kijavítandók.

3. *Katonai parancsnokságoknak és polgári hatóságoknak szóló átiratoknál:* a) külalak kifogástalan-e? b) tartalom tárgyilagoss-e? c) a szövegezésnél az udvariasság kötelező szabályai betartottak-e? d) esetleges mellékletek rendben és megvannak-e? e) a címzés helyes-e? f) gépelési és íráshibák kijavítandók.

4. *Vegyintával leírt parancsoknál:* a) a szöveg teljes-e? b) egyes szavak nem irattak-e le tévesen kétszer? c) írásjegyek nem hiányoznak-e? d) gépelési hibák kijavítandók.

5. *Fogalmazványoknál:* a) a parancs vagy jelentés alapját képező jelentések, parancsok, rendeletek vagy szabályok áttanulmányozandók és ezek alapján elbírálandó, hogy az tartalmilag alapos és minden tekintetben helytálló-e? b) esetleges mellékletek megvannak-e és a szövegben azok felemlítettek-e? c) fontosabb parancsok és az összes felsőbb helyre előterjesztendő jelentések a segédtsízt által történt átvizsgálás után „fogalmazványban” mutatandók be a parancsnoknak; d) a segédtsízt az általa átvizsgált fogalmazványokat a szöveg végén a jobb sarokban kézjeggyével látja el.

Az így előkészített posta „Aláírandók” felirással ellátott fedőlapba helyezve 11 órakor a parancsnoknak átadandó. Az aláírás megtörténte után a megbeszélésre fenntartott ügydarabok „Referálandók” felirással ellátott fedőlapba helyezve a parancsnokhoz viendők, egyenként ismerttetendők, esetleg a vonatkozó parancsok, rendeletek vagy szabályok bemutatása mellett a mikénti intézésre javaslat teendő és a kapott parancsok szerint elintézendők, illetve a szükséges intézkedések megteendők.

Az aláírt posta átvétele után a tisztázatok a mellékletekkel felszereli, a fogalmazványokat a vonatkozó tisztázatok alá helyezi és az egészet az iktató „Elintézés” rovatának kiegészítése és további eljárás végett az iktatónak átadja.

A sürgős intézkedést igénylő parancsok és jelentések — lehetőleg összegyűjtve — soron kívül referálandók és mutatandók be aláírás végett.

A kilenc óra után érkező posta vettemezendő, a megfelelő fedőlapban gyűjtendő és a parancsnoknak — ha másként nem intézkedik — csak a következő napon mutatandó be. Kivételt képeznek a sürgős elintézésre vagy intézkedést igénylők, melyek soron kívül mutatandók be és intézendők el.

A napi postát a parancsnok által történt megtekintés után magához veszi, azt behatóan áttanulmányozza, abból a fontosabbakat iktatás után elintézés végett magához veszi, a többi iratokat pedig a parancsnok által tett megjegyzések értelmében, kiegészítve a saját részletintézkedéseivel, elintézés végett az első segéd munkásnak kiadja. Ha netalán a parancsnok által az elintézés mikéntjére vonatkozólag tett megjegyzésekre parancsok, szabályokon, vagy a tényállás részletesebb ismeretén alapuló aggályai lennének, úgy kötelessége ezen körülményt tüzetesen megindokolva parancsnokának jelenteni.

Az irodából való eltávozás előtt a kihallgatási könyvnek a következő napra vonatkozó s már ismert adatait a kihallgatási könyvbe beírja.

Egyéb teendők: az elintézett közönséges postát egy hétre visszamenőleg minden kedden átvizsgálja, hogy az tényleg nem igényel-e további intézkedést. A végleg elintézett iratokra az utolsó intézkedésnél „aa” (ad akta) jelzést tesz és kézjeggyével látja el. Irattárba csak az ily jelzéssel ellátott ügyiratok helyezhetők. Ez alkalommal meggyőződik arról is, hogy a jelentések és parancsok fogalmazványaira a tisztázatok kiadásának napja rá van-e jegyezve. (Pl. I. 5. B. thts.).

A segéd munkások előjegyzéseit, függő és elintézés alatt levő iratait havonta egyszer részletesen átvizsgálja, a hiányokat pótoltatja, az esetleg elkövetett hibákat helyrehozhatja és az eredményt minden hó 5-ig parancsnokának jelenti.

A nála elintézés alatt levő iratokat és a függő ügyeket külön-külön fedőlapba gyűjti, azokat naponta átnézi és az elintézendőket elintézi. Elintézés alatt levő ügyeket 48 óra alatt köteles elintézni, a függő ügyeket pedig az elintézetőségtől számított 24 órán belül.

Előjegyzési naptárába a Beadványok Lajstroma és az esetenként vett parancsok és rendeletek alapján a határidőket az esedékesség napjára és pár nappal az esedékesség napja előttre bejegyzí és az alárendelt parancsnokságok vagy segéd munkások idejében való megsürgtetése által a határidők pontos betartásáról gondoskodik.

Az állandó érvénnyel bíró és gyakori betekintést igénylő parancsokat külön fedőlapban gyűjti és magánál tartja. Az ily tartalmú rendeleteket, bármely közlőnyben jelenik az meg és az egyéb állandó érvénnyel bíró parancsok tárgyát, keltét és számát egy betűsoros füzetbe feljegyzí.

Gondoskodik arról, hogy állandóan az irattáron kívül őrzött ügydarabok iktatószámánál az iktatókönyv jegyzet-rovatába bejegyeztessék, hogy az ügydarab hol van. (Pl. Kéznél, X. főhadnagynál.)

A parancsnok távollétében végleg elintézett ügydarabokat és az ezen idő alatt beérkezett és egyébként már irattározható parancsokat, rendeleteket, közlőnyöket és jelentéseket „Bemutatandó elintézett sgt. ügydarabok” és „Bemutatandó elintézett kt. ügydarabok” felirással ellátott fedőlapokban gyűjti és a parancsnoknak bevonulása napján bemutatja.

Internátusunk.

Irtá: HAVRANEK JÁNOS őrnagy.

Három hónapja mulott, hogy lapunk múlt évi 10. számában írtam a létesítendő csendőrségi internátusról, illetve internátusi alapról.

Már-már a csüggedés rossz szelleme kerülgetett, mert semmi jelét nem láttam annak, hogy a régi eszme új barátai mellém állva saját hatáskörükben megteszik kezdeményező lépésüket. Mert mire is várunk? Talán arra, hogy vezető köreink adjanak utasításokat? Hisz ez egyelőre majdnem a lehetetlenséggel határos, mert ez nem szolgálati, hanem mindnyájunknak egy igen fontos magánügye, az ilyenbe pedig többségük kezdeményezőleg miért avatkozzon bele?

Nem helyesebb, szebb és könnyebb-e, hogyha előbb mi adjuk tanújelét annak, hogy az intézményt annyira szükségesnek tartjuk, hogy megteremtése érdekében még anyagi áldozattól sem riadunk vissza.

Talán attól tartunk, hogy vezető köreink, tekintettel a megélhetésnek mai különösen nehéz voltára, jelenleg időszerűtlennek, a megvalósításnak eddig tervezett módozatait pedig alkalmatlannak tartják? Ha van közöttünk, akinek ez a véleménye, miért nem közli aggodalmait lapunkban? Hisz az ilyen fejtegetés csak hozzájárulna a gondolatok tisztázásához!

Ha netalán egy-egy előjárót másirányú elfoglaltsága vagy némely bajtárs visszavonása és meg nem értése akadályozta volna eddig abban, hogy saját hatáskörében tegye meg az alapnak egyelőre osztályonként való megszervezéséhez szükséges lépéseket, akkor is le kell küzdenünk ezen akadályokat.

Mint már írtam, most is hangsúlyozom, hogy pillanatnyilag az a fontos, hogy lehetőleg mindenki adjon! Havonta pl. 10 arany fillért senki sem érez meg! Gondoljuk meg, hogy ha az eszme megszületése óta mindnyájan adtunk volna fejenként és havonként 10 arany fillért, akkor a kamatokkal és egyéb adományokkal ma már 30–40 ezer — ha nem több — aranykorona lehetne együtt!

Az természetes, hogy most az első években nem lehet majd valamennyi igénylőnek jelentős tanulmányi segítyt adni, de hogyha állandó gondoskodásunk tárgyát fogja képezni az alap gyarapítása, a helyzet rohamosan fog javulni.

Ezzel kapcsolatosan megemlítem, hogy az alap gyarapítására még két módozatot látok célszerűen alkalmazhatónak és pedig: az egyik a megyék bevonása, a másik egy országos nyeremény sorsjáték rendezése.

Ismerve a megyei vezető urak nobiles gondolkozását és testületünk iránt mindenkor kinyilvánított jóakaró megértését, biztosra veszem, hogy ha azok hivatalos úton tudomást szereznek törekvésünkről, hathatós támogatásban fogják részesíteni illetékes osztályparancsnokságuk internátusi alapját. Tudok esetet, midőn hason célra egy megye amellett, hogy saját pénztárából jelentős összeget utalt ki, a községeket is a legszebb eredménnyel szólította fel adakozásra!

Azt hiszem, az ilyen úton összegyűlt összeget minden aggodalom nélkül elfogadhatjuk, sőt az sem esne kifogás alá, hogy ha az örsök a közönséget egyidejűleg tájékoztatnák az internátusi alap által jelenleg és jövőben betöltendő célokról.

Az országos sorsjáték lehetőségeivel részletesen még nem foglalkoztam, de azt hiszem, hogy ha ilyen annakidején a tanítóknak és másoknak sikerült, nekünk is sikerülne! Budapesten biztosan van olyan altruista pénzintézet, mely ennek lebonyolítását vállalná.

Az anyagi siker több száz milliót jelenthetne.

Részemről biztosra veszem azt is, hogy ha vezetőseink látni fogja a tiszték és legénység, továbbá a megyék és községek áldozatkészségét, haladéktalanul megkezdi az állami hozzájárulás kieszközölését is, és legyen az államkincstár bármily szorult helyzetben, e téren is okvetlen remélhetjük a hozzájárulást.

Most még pár szót azon aggodalmaskodóknak, kik attól tartanak, hogy a most szolgáló csendőr egyének nagyobb részének aligha jut az internátusi alap által nyújtandó segítyből.

Ez bizony részben megtörténhet, de adakozásunk és tevékenységünk megvonásának az alapja ez nem lehet, mert az utókornak látnia kell, hogy a mai ma-

gyar csendőr is megértette testületünknek korunkban legégetőbbé vált szociális kérdését.

A most szolgáló családok apák megnyugtatóására a tisztai előjárók személyes érintkezésük útján mindent kövessenek el, hogy a területükön működő katonai és polgári nevelő-, valamint tápintézetek már a legközelebbi tanévben adjanak kedvezményes férőhelyet csendőr gyermekeknek.

Addig is, míg internátusi alapunk az építkezéshez vagy házvételhez szükséges összeg nagyságára növekedik, pénzbeli segítyek helyett az így kieszközölendő kedvezményes helyek odaitélésével jelentős támogatást nyújthatunk a most szolgáló családok csendőr egyéneknek. Ha pedig valamelyik tisztai előjáró azt tapasztalná, hogy ily kedvezményes hely kieszközöléséhez legfelsőbb köreink támogatása is szükséges, úgy erről haladéktalanul tegyen illetékes helyre jelentést.

Közvetlenül a nyugdíjaztatás előtt állók megnyugtatóására közlöm, hogy az intézmény az ő érdekeit is hivatva lenne biztosítani. Természetes viszont, hogy hozzájárulásuk mérvében.

Megemlítem még, hogy a székesfehérvári II. számú csendőrkörlet alárendeltjei örömmel és teljes megértéssel fogadva a kerületi parancsnokság buzdító felhívását, a múlt hónap elején egyszer és mindenkorra nyújtott jelentékeny adományaikon kívül 10–200 arany-



Örségváltás a királyi várban: „Isten áldd meg a magyart!”

filléres havonkénti és fejenkénti állandó hozzájárulást ajánlottak fel.

A kerületi parancsnokság, bár méltányolta sokaknak túlzott nemes felbuzdulását, de tekintetbe véve az összes körülményeket is, úgy döntött, hogy fejenként és havonként még azoktól is csak 10 arany fillér vonassék le, akik önként többet ajánlottak fel.

Az első kerületi internátusi alap tehát így is megszületett és kilátás van arra, hogy a kerület területén fekvő megyék, élükön Fehér vármegyével, szintén ki- veszik részüket az alap felgyarapításában.

Tervbe van véve az is, hogy a kerületi internátusi alaphoz indokolt kérelemre az erre szoruló alárendelt- tek — esetleg közigazdálkodások — 3–6 hónapos olesó kölcsönöket kaphassanak.

Ezzel úgy az alap célirányos gyümölesöztetése, mint az alárendelték érdeke kellően támogatható lenne.

Egyidejűleg tárgyalások indultak meg az osztály- parancsnokságok és a katonai, valamint polgári inter- nátusok és hason intézmények vezetőségével oly irány- ban, hogy a jövő tanévre, — ha kell, csendőrségi feles- leges bitorzatnak ideiglenes átengedése mellett, — kedvezményes helyek biztosíttassanak a kerület állo- mányából erre szoruló családok csendőr egyének gyer- mekei részére.

Végül kérem az eszme barátait, hogy e téren elérendő mindennemű eredményes tevékenységükről az ügy érdekében esetről-esetre értesítsék lapunk szer- kesztőségét.

A testületet mindenki olyannak látja, amilyen Te vagy. Aki a testületet becsüli, az Téged is becsül.

Megszállott területekről származó bajtársaink figyelmébe.

Olvasóink közül többen fordultak hozzánk azzal a kérdéssel, hogy a megszállott területeken, különösen Erdélyben ú. n. „agrárreform” címén vagy más címen elkobzott birtokaik visszaszerzése lehetséges-e? Mintán ez a kérdés számos bajtársunkat érdeklí, itt adunk reá választ.

A trianoni békeszerződés 250. szakasza határozottan tiltja, hogy a Magyarország területéből részesedett idegen államok magyar állampolgároknak a megszállott területeken levő ingatlan vagyonát bármiféle címen elkobozzák. A szomszéd államok minden olyan intézkedése tehát, amellyel magyar állampolgárok ingatlan vagyonát elkobozták, kisajátították, megváltották vagy felosztották, önkényes és törvénytelen.

Ebbe egy magyarnak sem szabad belenyugodnia! Minden talpalatnyi föld, amely magyar kézből idegen kézbe jut, Egésmagyarország egy-egy pillérét dönti ki!

A magyar tulajdonnak ezen szemérmetlen elrablása ellen a magyar királyi kormány nemzetközi fórumok előtt tiltakozott, mire egy ú. n. „vegyes döntőbíró-ság”-ot állítottak fel, melynek feladata minden egyes esetet megvizsgálni és a jogtalanul elkobzott birtokokat jogos tulajdonosaiknak visszaítélni.



Őrségváltás a királyi várban: Gyalog testőrség.

Mindenkinek, akinek földjét, házát, telkét vagy bármilyen más ingatlanát valamelyik idegen állam elkobozta, jogában áll a vegyes döntőbíró-ság előtt az illető állam ellen pert indítani.

A per megindítása iránti kérelmet „A vegyes döntőbíró-ságok mellett működő m. kir. kormány-megbizottak hivatalá”-hoz (Budapest, királyi várpalota) kell intézni. A kérvényben fel kell sorolni, hogy kinek, hol fekvő, milyen terjedelmű és milyen jellegű ingatlanát melyik állam és mikor sajátította ki; fizetett-e érte és mennyit; végül kifejezetten kérni kell, hogy a m. kir. kormány az ingatlan visszaszerzése iránt a pert a vegyes döntőbíró-ság előtt indítsa meg.

A kérvényeket láttatkozás végett az előljáró szárny-(tiszt)-parancsnoksághoz kell felterjeszteni, amely azokat láttatkozás után közvetlenül a fentebb megnevezett hivatalnak küldi meg.

Mindenki csak a saját birtokát perelheti, más nevében tehát kérvényt beadni nem lehet. Az, hogy az elkobzott ingatlanért valamit fizettek-e vagy sem, teljesen mellékes, a pert tehát az is megindíthatja, aki az ingatlanért esetleg fizetett összeget felvette.

A kérvényhez csatolni kell:

a) a kérelmező magyar állampolgársági bizonyítványát vagy optálási igazolványát. (Azok, akik optálásukat az előljáró csendőrpáncsnokság útján jelentették be, ezt az osztályparancsnokság által kiállított igazolvánnyal igazolják; azok, akik a közigazgatási hatóság útján optáltak, az illető hatóságtól kérjék ennek hivatalos igazolását);

b) az állomáshelyi községi előljárósága által kiállított szegénységi bizonyítványt;

c) a kisajátított ingatlan telekkönyvi kivonatát és végül

d) az idegen állam hatóságainak a kisajátítást kimondó határozatát vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolatát.

A kérvénynek legkésőbb folyó év április 15-re a kormány-megbizottak hivatalához be kell érkeznie. Később beérkező kérvényeket nem vesznek figyelembe.

A mellékleteknek vagy azok valamelyikének hiánya a kérvény benyújtását nem gátolja, azt tehát akár minden melléklet nélkül is be lehet nyújtani, ez esetben a mellékleteket utólag kell beszerezni és esetleg a határidő eltelte után is beküldeni.

A kérvény összes mellékleteivel együtt bélyegmentes, mindenféle perköltséget a kincstár visel. A kérvényezőnek tehát a perrel kapcsolatban semmiféle költsége nincsen.

Egyeseknek arra a kérdésére, hogy megszállott területeken levő ingatlanukat eladják-e, azt válaszoljuk, hogy ha körülményeik különben nem kényszerítik, semmit el ne adjanak. A megszálló hatóságok a magyar állampolgárokat rendszerint különféle „törvényekkel” szokták ijesztgetni azért, hogy őket birtokaik elkötá-vetyélésére presszionálják, de ilyen ijesztgetéseknek senki se üljön fel, mert a magyar kormánynak gondja és módja lesz reá, hogy állampolgárainak jogait ezekkel az ujdonsült hatalmasságokkal szemben is megvédelmezze.

Ha azonban a körülmények valakit mégis arra kényszerítenének, hogy megszállott területen levő ingatlanát eladja, legyen gondja reá, hogy az újra magyar ember kezébe kerüljön.

A Magyar Katonai Írók Körének megalakulása.

A Tiszti Kaszinó kis dísztermében február 10-én a magyar katonai irodalom jövőjére nézve jelentős esemény folyt le. Több hónapi előkészítő munka után ekkor léptek a nyilvánosság elé a katonai írók, hogy a Tiszti Kaszinó kebelén belül irodalmi körbe való tömörülésüket kimondják.

Örömmel üdvözljük a Magyar Katonai Írók Körében egyesült férfiakat nemes elhatározásukért, hogy szerény eszközökkel, de annál nagyobb lelkesedéssel a magyar katonai irodalom renaissance-ának alapját megvetették. A magunk részéről e munkában őket mindenkor a legnagyobb készséggel fogjuk támogatni.

Különös örömünkre szolgál annak kiemelése, hogy a Kör első tagjai között testületünk három tagjának neve is szerepel és pedig dr. Preszly Loránd őrnagy, Barényi Ferenc őrnagy és Pinczés Zoltán százados.

Az alakuló-ülés lefolyásáról a következőket jelentjük:

Ünnepélyes keretek között tartotta meg a Magyar Katonai Írók Köre 1925 február hó 10-én délután 6 órakor a Tiszti Kaszinó kis dísztermében nyilvános alakuló ülést, melyet az előkészítő-bizottság nevében Gabányi János tábornok nyitott meg s egyben beszámolt az alakulás előzményeiről. Pilch Jenő ezredes a szervezésre kiküldött ötös-bizottság munkáját, De Sgardelli Caesar őrnagy pedig a Kör házi szabályait ismertette. A gyűlés a bejelentéseket tudomásul vette, a házi szabályokat elfogadta s az elnök indítványára a szervező-bizottság tagjainak, névszerint Pilch Jenő ezredesnek, Rácz Jenő ezredesnek, Miakich Alajos alezredesnek, De Sgardelli Caesar őrnagynak és Pogány Sándor Gábor századosnak köszönetet szavazott. Ezután közfelkiáltással megválasztották az első tisztikart, mely a következőképp alakult meg: elnök: báró Hazai Samu vezérezredes, másodelnök: báró Szurmay Sándor gyalogsági tábornok, ügyvezető alelnök: Pilch Jenő ezredes, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, főtitkár: De Sgardelli Caesar őrnagy, titkár: Pogány Sándor Gábor százados. Az alakuló ülés báró Hazai Samu és P. Zadravecz István tábori püspök felszólalásai után véget ért.

Megemlítjük még, hogy a Kör, melyben hetven katonai író foglal helyet, a Tiszti Kaszinó II. emeletén levő helyiségében minden kedden délután 5–8 óráig tart hivatalos órákat.

A gyilkos gyermek.

Írta: P. G. WIEGAND (Wien).

Bécsben egy tizenhatéves tanonc meggyilkolt egy öreg mechanikust, hogy egy kerékpárhoz jusson. A nyolc évi súlyos börtönrre ítélt tizenhatéves inas elleni gyilkossági per hatása megrázó volt. Nem csak azért, mert egy borzalmas gyilkosságról volt szó, nem is azért a nyugodtsáért, amit ez a tizenkét évesnek látszó gyermek a tárgyaláson tanusított, a tárgyalóterembe való belépésétől addig, míg az arcát gyorsan és könnyedén bucsucsókra nyújtotta az anyjának, mintha csak még egy órára az iskolába és nem nyolc évre a börtönbe menne. Megrázó volt a törvényszéki orvosszakértő véleménye, aki kifejtette, hogy a jelen esetben nem annyira bűncselekményről, mint inkább egy olyan szerencsétlenségről van szó, amelynek minden fiatalkoru ki lehet téve. Ez a pszichiáter, a gyermeki lélek kutatója és alapos ismerője — és hogy őt kérdezték meg, azt bizonyítja, hogy a bíróság a tettest gyermeknek vette — azt állította, hogy tulajdonképpen az a csodálatos, hogy a mozidarabok és a rossz könyvek hatása alatt nem történnek gyakrabban ilyen esetek, mint amivel ez a gyermek van vádolva.

Talán ez az egyetlen vigasztaló az egész borzalmas esetben. Teljességgel lehetetlen is volt ezt a szelid, majdnem lányos vonású, rózsás arcú, szőke gyermeket gyilkosnak nézni. Ugy viselkedett a bíróság előtt, mint egy jó tanuló a vizsgán. Egy szót sem szólt anélkül, hogy magát mélyen meg ne hajtotta volna. Egészen nyugodtan hallgatta a bizonyítás borzalmas részleteit és egykedvűen nézte a meggyilkolt koponyáját, amelyen az orvosszakértő az általa ejtett súlyos sérüléseket magyarázta.

Ez a gyermek tettes volt ugyan, de nem volt bűnös, csak szerencsétlen. De hol keressük a bűnöst?

Megható volt, mikor a vádlottnak az anyja majdnem önmagát állította oda bűnösnek, mikor a bíróság előtt igazolni próbálta, hogy miért nem tudott a fiának kerékpárt venni. De hát természetes, hogy ő sem hibás. A bíróság az ítélet indoklásában a bűnösség egy részét a mai viszonyokra hárította, de a főök egy olyan jelenségben van, amelyre rendszerint kevés figyelmet szoktak fordítani és pedig a gyermek kegyetlenségében. Ennek a kegyetlenségnek a gyermekből való kiirtása képezi a nevelés egyik legfontosabb feladatát. Majdnem minden gyermek egy kis vadember, akiből nehéz munkával kell kulturembert csinálni.

A gyermekben rejlő kegyetlenségről már nagyon sokat írtak és sokat beszéltek. A gyermek fantáziája vérrel és halállal játszik, már persze gyermekes módon. A kegyetlenség már korán megnyilvánul az állatok kinzásában, később azután a nevelő vagy a szülő elleni tettegességben. Erre a veszedelmes hajlandóságra általában nem szoktak olyan nagy figyelmet fordítani, mint pl. a gyermek nemzeti életének és fejlődésének ellenőrzésére, pedig én azt ennél sokkal fontosabbnak tartom.

De nemcsak, hogy figyelmet nem fordítanak a gyermekben szunnyadó kegyetlenségi hajlamra, hanem azt valóságilag fejlesztik benne, mikor az ilyesmit egy mo-



Örségváltás a királyi várban: Térzene a királyi várpalota udvarán.

sollyal elintézik vagy pláne mikor ezt a hajlamot szisztematikusan fejlesztő eszközöket adnak a gyermek kezébe. A gyermekjátékok között jó egynehány van olyan, amely a mozidarabok jeleneteire, rablótámadásra, emberölésre emlékeztet. A kis nebuló a karácsonyra kapott puskát nyugodtan reáfogja az édesanyjára, sőt a mamának minden puff! után le kell feküdnie és halottnak kell magát tetetnie. Persze senki sem mondhatja azt, hogy idővel minden ilyen kis nebulóból rablógyilkos lesz, de az bizonyos, hogy az ilyen játékok a fejlődő gyermeki lélekre jó hatással nincsen. Számoljuk csak egyszer meg, hogy a legkedveltebb gyermekmesékben hány gyilkosság fordul elő?

Nem ritka eset, hogy a gyermekjátékból véres valóság lesz. Hány gyermeket lőttek le vagy akasztottak fel már „játékból” s hány gyermek lett áldozata annak, hogy pajtásai „mészáros” játszottak?

A most tárgyalt esetben nagy kérdés az, hogy a tizenhatéves tanonc által elkövetett véres cselekményt hova kell számítanunk? Vajon ezt még a gyermekjátékok folytatásának, vagy pedig tudatos, megfontolt bűncselekménynek kell-e tekintenünk? Vajon nem csak egy gyermek játéka volt-e az egész, aki „csendőrség és rabló” helyett „rabló és kerékpárkereskedő”-t akart játszani, úgy, ahogy a moziban látta a „rabló és ékszerész” című darabban? Sok mindenből lehet erre következtetni, mindenekelőtt a főtárgyaláson tett azon kijelentéséből, hogy egy barátja indítványát, hogy lopjanak egy kerékpárt, visszautasította. „Ilyesmit én nem teszek. Gyilkolni és elrabolni a kerékpárt: azt igen.” Az igazi rablógyilkos azonban sohasem indul el azzal a szándékkal, hogy gyilkoljon. A rablógyilkos először többnyire csak tolvaj, vagy betörő, aki aztán, mikor rajtakapják, gyilkol, hogy el ne árulhassák.

A talányt ez a bűnper sem oldotta meg. A bíróságot a törvény köthette, a bíróságnak ezt a tizenhatéves gyermeket gyilkosként kellett kezelnie, ezt a gyermeket, aki a héten keresztül ügyesen dolgozott s vasárnaponként tanítómesterét hegedűjátékkal szórakoztatta. Hányszor mehetett el ez a gyermek a meggyilkolt mechanikus üzlete előtt, fejében a borzalmas tervvel, amelyet egy barátjával együtt kovácsolt, de egyedül hajtott végre? Még az ügyész sem vitatta annak a lehetőségét, hogy ezek a gyermekek tulajdonképpen csak egy mozidarabot akartak költeni, amelynek a szegény mechanikus a szenvedő fele és ők a hősei. A baj aztán abból származott, hogy az egyik gyermek — a vádlott — a tervet nagyon komolyan vette. Ez volt az a szerencsétlenség, amelyről az orvosszakértő beszélt, amely azonban nem csak a tettest, hanem a meggyilkolt mechanikust, annak özvegyét és a gyilkos gyermek anyját is egyformán sújtotta.

A tárgyalás befejezte után az esküdtek a gyilkos gyermek védőjét körülvették és kijelentették neki, hogy a gyermekre kiszabott 8 évi súlyos börtönt maguk is soknak tartják s hajlandónak nyilatkoztak egy, a bűntetés leszállítását kérelmező kegyelmi kérvényt aláírni.



Örségváltás a királyi várban: Alabárdos testőrök.

Hazádat híven szeresd, becsülettel szolgálj és vitézül védelmezd.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Fenyőszilánk mint wertheimkulcs.

Írta: TIHANYI FERENC százados.

A nyomozások eredményes keresztülvitele rendesen a nyomozásban való gyakorlattól, a nyomozó esendőr leleményességétől és olykor magától a véletlentől függ. A különböző nyomozási rendszerek, illetve gyakorlati kézikönyvek sok értékes útmutatást és felvilágosítást adnak arra nézve, hogy a helyszínből, a bűnjelkekből s a bűneselekmény elkövetésének módjából mire lehet következtetni s így a kezdő lépésekre jó tanácsokkal szolgálhatnak, de az élet amnyi új és változatos esetet produkál, hogy minden egyes esetre utbaigazítást nem nyújthatnak. A esendőr tehát nem támaszkodhatik teljesen az ily kézikönyvek oktatásaira s ha a véletlen nem segít rajta, saját találékonyságára van utalva. Egy jó ötlet sokszor segített már kiemelni a nyomozás kátyuba ragadt szekerét s várakozáson felül való eredményre és a legkuszáltabb bűnesetek felderítésére vezetett. Pinkerton és egyéb világhírű detektívek bámulatba ejtő eredményeiket általában ötletességüknek köszönhetnék nagy gyakorlatuk mellett. Az ötletességen kívül azonban kiváló szerep jut a nyomozásnál az éberségnek is, amellyel a nyomozó esendőr a nyomozás minden egyes mozzanatát és a gyanúsított magatartását kíséri. A nyomozó figyelmét semmiféle jelenségnek nem szabad elkerülnie, semmit sem szabad csekélységnek, figyelmet nem érdemlőnek tekintenie s különösen vigyázni kell arra, hogy minden felmerülő újabb mozzanatnak magyarázatát tudja adni. Sokszor igen lényegtelennek látszó események döntik el a nyomozás kimenetelét. A gyanúsított magatartását is szakadatlanul szemmel kell kíséreni. Annak hirtelen megdöbbenése, elsápadása, zavara, hangulatváltozása, mind oly jelenségek, amelyek nem ok nélkül valók, s amelyek rendszerint azt látszanak igazolni, hogy az illető a kérdéses bűneselekménnyel valamely vonatkozásban áll. A nyomozás eredménye már félig-meddig biztosítva van, hogy ha meg van adva a személy, akit alapos gyanuba vehetünk, mert azután már a nyomozó közegnek más feladata nincs, mint bizonyítékokat gyűjteni az illető bűnösségének igazolására.

Az ötletességnek és éberségnek jellemző példája Fula József esendőr nyomozása, amellyel egy kasszátolvajt leplezett le.

1913. év januárjában történt, hogy a várhegyi gőzfűrészigazgatója Fula József salamási őrsbeli esendőrnek elpanaszolta, hogy a pénzszekekrényéből utóbbi időben, nap-nap mellett 2-3 darab 20 koronás hiányzik. Eleinte abban a hiszemben volt, hogy talán a pénztári naplót helytelenül vezette, de ennek utána nézve rájött arra, hogy nem a naplón mulik, hogy a pénzkészlet nincs rendben. Hogy azonban ezeket a sorozatos lopásokat ki követheti el, arra nézve felvilágosítást adni nem tudott.

Fula esendőr a panasz vétele után megvizsgálta a pénzszekekrényt és annak zárját. Azonban a szekekrénynek sem a falán, sem a zárján külerőszaknak, fessegetésnek, furásnak nyomát nem találta. A szekekrényt tehát csak hamis kulcs használatával nyithatták ki. Az volt a kérdés ezután, hogy a tolvaj idegen vagy pedig a házi viszonyokkal ismerős ember volt-e? Már az igazgató ama kijelentése, hogy a lopást sorozatosan vitték véghez, arra a következtetésre indította, hogy a lopást nem idegen, hanem olyan egyén követhette el, akinek alkalma volt feltűnés nélkül, bármely időben és naponta az irodában megjelenni. Az igazgató kikérdezése során megtudta, hogy a házban, melyben a pénzszekekrény volt, az igazgatón kívül más nem lakik s hogy alkonyattól reggelig a házat éjjeli őr őrzi, kinek tudta nélkül a pénztárszobában senki meg nem fordulhat, kivéve az irodaszolgát, ki reggelenkint a takarítást végzi. Fula esendőr ezek után akként okoskodott, hogy a tettes csak az éjjeli őr vagy az irodaszolga lehet, mert másnak nincs alkalma a pénztárszobában észrevétlenül megjelenni. A következő lépés tehát az volt, eldönteni, hogy a kettő közül melyik a tettes.

Fula esendőr a pénztárban talált összes bankjegyeket sorozati és sorszámuk feltűntetése mellett jegyzékbe

foglalta, mindegyik bankjegynek a sarkára írónnal egy-egy keresztjelet tett. Azután a pénzszekekrény ajtónyílásában egy kis darab háromszögű papírost helyezett el s az ajtót bezárta. A kulcsot egy borítékba téve az igazgatóval lepecsételtette és magához vette.

Másnap reggel bement az irodába s a szekekrény előtt a földön találta a kis háromszögű papírost, jelölve annak, hogy valaki a szekekrényt felnyitotta. Az igazgatóval együtt azonnal kinyitották a szekekrényt s a bankjegyeket számbavéve, megállapították, hogy azokból három darab hiányzik. Ezeket a jegyzékben megjelölték s a háromszögű papírdarabkát a pénztárszekekrény ajtónyílásába visszahelyezve, a pénztárt újra bezárták s Fula esendőr a kulcsot lepecsételt borítékban ismét magához vette s ezután arra kérte az igazgatót, hogy az irodaszolgát éjjelre távolítsa el Várhegyről. Az igazgató az esti vonattal el is küldte egy megbízatással Csíkszeredába, úgy, hogy az vonat hiányában előbb, mint másnap délelőtt vissza nem térhetett.

Másnap reggel Fula esendőr megvizsgálta a szekekrény környékét, de a fehér papírdarabkát nem találta, miből arra következtetett, hogy a pénzszekekrény az éj folyamán felnyitva nem lett. Most már az éjjeli őr távolítottatta el. Az igazgató Szászrégenbe küldötte s így az előbb, mint másnap délután vissza nem érkezhetett.

A következő nap reggelén a papírdarabka a pénzszekekrény előtt a földön feküdt, mintegy felhíva a figyelmet arra, hogy az éj folyamán az ajtó nyitva volt. És az áruló papírdarabka nem hazudott, mert a pénzszekekrényből tényleg két darab húszkoronás papírpénz hiányzott.

Fula esendőr gyanúja most már az irodaszolgára irányult. A tettes csak ő lehet, mert hiszen, amíg távol volt, a szekekrényt nem nyitották fel, de mihelyt itthon volt, a pénztárt újra megdézsmálták. Az igazgató azonban hitetlenül rázta a fejét s kijelentette, hogy kizártnak tartja, hogy az irodaszolga lenne a tettes, mert már hosszabb ideje van nála alkalmazásban s mintaképe volt a becsületességnek és megbízhatóságnak.

Fula esendőr azonban ragaszkodott feltevéséhez. Egyik társával magát szolgálatba vezényeltette s két községi közeget maga mellé véve visszatért az igazgató irodájába. Azonnal kikérdezés alá vonta az irodaszolgát, aki azonban mindent tagadott s felháborodva tiltakozott a lopás gyanúja ellen. Fula esendőr figyelmét azonban nem kerülte el az, hogy az irodaszolgát nyugtalanság fogta el s arca is egy árnyalattal sápadtabb lett. Megparancsolta hát járőrtársának, hogy motozza meg az irodaszolgát, aki kijelentette, hogy inkább meghal, de magát megmotoztatni nem engedi s közben visszahátrált a kályháig. Mikor a kályhához ért, egy ideig még hangosan méltatlankodott, majd minden átmenet nélkül lehiggadt s szinte békülékeny hangon kérte, hogy jól van, motozzák meg, úgy sem fognak nála találni semmit s legalább nyomban kiderül az ártatlansága. A motozás meg is történt, de eredményre nem vezetett. Fula esendőr ebbe nem nyugodott bele, érezte, hogy ez az ember ludas a dologban s furesának találta, hogy egyszerre oly szívesen adta át magát a megmotozásnak. Odament a kályhához, a farakáshoz, mely szabályos cikk-cakkban volt kifaragva. Ahogy nézegette, úgy tűnt fel neki, hogy nagyon hasonlít a pénztárkulcsához. Odament hát a bezárt pénztárhoz s a faszilánkot a kulcslyukba bedugta, mire az ajtó kinyílt.

Fula esendőr most már nem sokat teketóriázott. Az irodaszolgát őrizetbe vette s azután annak lakásán házkutatást tartott. A szekekrényben egy naptárban meg is találta a hiányzó öt darab húszkoronást. Az irodaszolga eleinte tagadott, de amikor megmutatták neki, hogy ezeknek a bankjegyeknek sorozat- és sorszáma egyezik a jegyzék szerint hiányzó bankjegyekével és hogy ezek is ép úgy keresztjel bankjegyekével és mint a pénzszekekrényben levő többi bankjegyek, megtört s beismerte, hogy immár hosszabb idő óta fosztogatta a pénztárt. Esetenkint csak két-három darab húszkoronást emelt ki, hogy a hiány feltűnése ne legyen s az így szerzett pénzt alkalmilag betette az egyik gyergyószentmiklósi bankba. Az előadott takaré-

könyv szerint 1433 koronát kezelt így el, ami az aranykoronának mai értéke szerint 24,361.000 papírkoronának felel meg.

Fula csendőrt ezek után már az is érdekelte, hogy hogyan volt képes olyan ügyesen kifaragni a faszilánkot, hogy az a Wertheim-zár felnyitására alkalmas legyen. Az irodaszolga erre elbeszélte, hogy egy ízben az igazgató a pénztárkulcsot az irodában felejtette, mire ő azt egy papírlapra lerajzolta s egy fenyőfa-deszka darabjára reáragasztotta s kifaragta. A kulcsot pedig sietett az igazgató kezeihez visszajuttatni, aki midőn a pénztárt megrovincsoltta s érintetlennek találta, igen meghatódott s azóta az irodaszolga a legmegbízhatóbb embere lett.

Fula csendőr, sikerén felbuzdulva, tovább nyomozott és a hűséges irodaszolgáról levette a becsületesség álarcát. Kiderült, hogy nemcsak a pénzszerkevénynek volt állandó látogatója, hanem a telep raktárának is, ahonnan 800 korona értékű különböző szerszámot lopott és adott el.

A lopott pénz és szerszámok megkerültek s az igazgató ezenfelül azzal a tapasztalattal is gazdagabb lett, hogy az ember néha még a leghűségesebb szolgájában sem bízhat meg. Fula csendőr pedig megelégedetten mosolygott a bajusza alatt, az eredmény neki adott igazat, amint ötletességén kívül egyrészt annak köszönhető, hogy nem tette magáévá az igazgató jóhiszeműségét s nem vette készpénznek a szolgálta megbízhatóságát.

Miközben az irodaszolgát Csíkszeredába kísérték, az egyre azon töprengött, hogy milyen furcsa is az élet, még egy kis papírdarab is képes elárulni az embert.

HIREK

Műsoros táncestély. A komáromvármegyei csendőrség altiszti kara f. hó 2-án Tatán Seidler Endre százados szárnyparancsnok vezetésével műsoros táncmulatságot rendezett a csendőrségi internátus javára. Előadás, zene, ének váltották fel egymást a műsorban, melynek fénypontja egy kitűnően előadott rövid vígjáték volt. A Tóvárosi Keresztény Polgári Kör férfi dallara is hatásosan szerepelt. A műsort tánc követte, amely reggelig tartott. Az anyagi siker jelentékeny volt.

Táncmulatság. A zalaegerszegi osztály altiszti kara Schill Ferenc ezredes, ker. parancsnok és Bódy Zoltán alispán védnöksége alatt f. hó 7-én Zalaegerszegen igen jól sikerült altiszti bált rendezett. Az 1,700.000 K tiszta jövedelem az osztály sport-alapja javára fordított.

Táncmulatság. Folyó hó 1-én a szombathelyi honvédség, csendőrség és vámőrség altiszti kara az altiszti kaszinó javára, páratlan jó hangulatban lefolyt táncmulatságot rendezett. A táncmulatság védnökei voltak Kovács Aladár altábornagy, a 3. honv. v. ddr. parancsnok, Schill Ferenc ezredes csend. ker. parancsnok, Kozma Ferenc ezredes v. ddr. tüzér parancsnok és Frankó Géza ezredes vámőr kerületi parancsnok.

Fegyverhasználatok. A tompai őrs egyik járőre mult hó 22-én délután rendes szolgálat közben a határtól négy kilométernyire három bujkáló alakra bukkant. Mivel a rákiáltás ellenére elfutottak, a járőrvezető, Romsics Károly csendőr, kétszer rájuk lőtt, de nem talált. Futás közben az egyik üldözött, Deák Antal tompai földműves, elesett és így elfogott. Előadta, hogy a volt Szabadka városi erdőből fát akartak lopni; két társát is megnevezte, kik szintén elfogottak.

Kübekházán mult hó 19-én este egy táncmulatságon Wendling János 3. o. ths. őph. Visnyei András polgári egyénnel összeszólalkozott, ami kölcsönös tettelegességgé fajult. Wendling ths. gyalogtiszti kardjával több vágást mért Visnyei-re, akit karján, mellyel védekezett, megsebesített. Kőszegi Antal csendőr szét akarván választani a dühködőket, jobb szeme fölött vágott sebet kapott. A vizsgálat megindult.

Sipos József várpalotai asztalos lopási esetből kifolyólag f. hó 4-én este Horváth István várpalotai őrsbeli csendőr járőrtársával meg akarta bilineseltetni. Sipos Horváth csendőr fegyverét támadó szándékkal megragadta, mire ez őt bal oldalán megszurta. Sipos még aznap este meghalt.

Szűkés. Bugyi János csendőr f. hó 3-án reggel a kecskeméti csendőrszolgától megszökött. Az apostagi őrs járőre másnap délután szülei tanyáján elfogta és az iskolához visszakísérte. Bugyi csendőr ellen az eljárás megindult.

Az egri földrengés mult hó 31-én a csendőrségi épületekben is jelentékeny károkat okozott. A Csiky Sándor-utcai lakotanya tűzfalának egy része leomlott, az osztályiroda fala megrepedt. Az iskolának a várban levő épületében két fal összeomlott. Az összes tiszt és altiszt lakások annyira megrongálódtak, hogy vakolást és festést igényelnek.

Őrs áthelyezés. A lökösházai őrs mult hó 20-án működését beszüntette és átköltözött az újonnan felállított szakmári őrsre. A lökösházai őrs körlete az eleki és almáskamarási őrsök között oszlott meg.

Hajduhadház rend. tan. városban az államrendőrség e hó 1-ével működését megkezdte.

A „jó üzlet“. A sátoraljaújhegyi kir. törvényszék a mult hónapban Sipos István erdőhórvati lakost lopásért 8 napi fegyházra ítélte. Egy munka nélkül levő falubelije, Bakos András, ajánlkozott, hogy a 8 napot leüli helyette. Meg is egyeztek 100,000 koronában, 1 kg. szalonnában és egy kenyérben. Bakos le is ülte a Sipos 8 napját, de kiszabadulása után a tolesvai őrs egyik szemfüles járőre megtudta a dolgot és feljelentette őket. Az üzlet eredménye 3-3 hónap lett mindkét üzletfél számára.

Rabló cigányasszonyok. Mezőszentgyörgyön e hó 8-án Koloesa Mária konyhájába beállított három kártyavető cigányasszony. Az asszony ki akarta őket tessékelní, de az egyik cigányasszony belökte a szobába és rázárta az ajtót, mire a cigányasszonyok mindenféle ruhát összeszedvén, továbbállottak. Az enyingi őrs megindította a nyomozást, melynek során a Bokor István őrmesterből és Keresztes Lajos csendőrből állott járőr a mezőszentgyörgyi, lepsényi, polgárdi és székesfehérvári valamennyi cigánytanyát átkutatva, Budapestre is felutazott, hol az egyik tettest sikerült elfogni; Székesfehérvárról kézzre került a másik kettő is. A buzgó járőr 143 órai megszakítás nélküli nyomozás után a különböző helyeken elrejtve volt rablolt holmit is felkutatván, a bűnjeleket, valamint Horváth (Lulunya) Juliannát, Kolompár Agnést és Fülöp Máriát a veszprémi kir. ügyészségnek átadta.

Postai lopás. Mult hó 30-án a pusztamonostori őrsön megjelent Mészáros Lajos budapesti posta és távirda tanácsos és előadta, hogy a pusztamonostori postahivataltól indított csomagokat az utóbbi időben ismeretlen tettes gyakran megdézsmálja. A gyanú Jenes Sándor postaküldőre irányult, mert az általa mult hó 29-én a mozgópostára feladott egyik csomagot ott gyanúsak találták. Intézkedés történt, hogy a kérdéses csomagot a hatvani postahivatal Pusztamonostorra visszaküldje, de zsákba téve, hogy a küldőnc rá ne ismerjen, mikor a vasutról a postára beviszi. A Dinnyés Gábor 2. o. ths.-ből és Fodor Ferenc 3. o. ths.-ből állott járőr a p. t. tanácsossal a postahivatalban helyezkedett el és várta, hogy a küldőnc a csomagot meg hozza. Mikor a csomagot, amelyen sérülés alig látszott, a küldőncnek felmutatták, hosszas tagadás után beismerte, hogy ezt az egy csomagot valóban felbontotta. Személymotos és házkutatás után hasonló módon lopott élelmiszer és sok ruhanemű került elő több millió értékben, és előkerült az az apró harapófogó is, amellyel Jenes a csomagokat bontogatta. Végre beismerte a lopásokat és azt is, hogy mult év július és augusztus hónapjaiban a bezárt postaszakot is, melynek lakatja nem jól záródott, négy ízben felbontotta és minden alkalommal 1-1 pénzeslevelet fosztott ki, összesen több mint másfélmillió koronát lopván el. A pénzes levelek fosztogatását azonban abbahagyta, mivel mult szeptemberben emiatt vizsgálat volt a postán, de akkor nem bizonyult rá semmi sem. Az őrsnek senki sem hozta tudomására a fosztogatásokat és így Jenes egy teljes évig nyugodtan folytathatta a dézsmálást. Feleségével együtt a szolnoki kir. ügyészségnek feljelentették.

Sirrablás. Mult hó 17-re virradó éjjel Alsószolcán a Vattay család sirboltját feltörték és az egyik holttestről egy arany gyűrűt és egy pár arany fülbevalót, egy másik holttestről egy platina fogsort elloptak. Másnap Szemán András mádi lakos, ki a csendőrségtől nem sokkal azelőtt távolított el, a lopott holmit Planezer Fülöp abaujszántói őrással megbeszélte és egy gyűrűt neki el is adott. Mikor az őrs a lopásról értesült, jelentést tett az abaujszántói őrsön, ahonnan az alsószolcái őrsöt értesítették. Szemán András és rovtanult bátyja tagadásuk dacára elfogottak és a gyűrűvel együtt átadattak a miskolci kir. ügyészségnek.

Hamis feljelentés. Folyó hó 10-én Bartha Pál cibakházi lakos a szolnoki őrsön bejelentette, hogy előtte való napon Szolnokról hazafelé hajtván az országúton a kocsiját megállította és arról leszállott. Közben a másik oldalon egy ember kinyitott az árokból, beugrott a kocsiba és elhajtott. A szol-

noki őr egyik járőre a kocsit a lovakkal együtt hamarosan megtalálta egy utkaparónál, aki a lépésben haladó fogatot előtte való napon kocsis nélkül találta és az udvarába behajtva a szolnoki rendőrségen jelentést tett. Kiderült, hogy Bartha boros lévén, az árokparton sütkérezés közben elaludt, miközben a lovak maguktól elindultak. Mikor felébredt, kocsiját sehol sem találta, azt előbb otthon kereste, de mivel ott sem találta, kigondolta az előadott mesét.

Adomány. A böleskei iparosok és kereskedők az általuk múlt hó 31-én rendezett ténemulatság tiszta jövedelmét, 453.900 K-t, a csendőrségi internátus alapja javára felajánlották és a böleskei őr útján a szekszárdi osztályparancsnoksághoz juttatták. Az adományért vitéz Sárny Ferenc őrnagy, osztályparancsnok mondott köszönetet. Ezzel a szekszárdi osztálynál levő alap 33.121.379 K-ra emelkedett.

A „Petőfi Társaság” ezévi Grünwald-féle lírai díját Vályi Nagy Géza költő, nyug. áll. százados nyerte el.

Szegfy István ny. áll. m. kir. honvéd huszár ezredes budapesti lakos (I. ker. Attila-utca 97. fszt. 2.), mint a Kaposvárott 1914 augusztus havában, somogyi, zalai, baranyai és tolnai — a volt 44-esek és a pécsi 19-es honvédek — legénységéből megalakult 19/VIII. npf. gyal. zászlóaljnak volt parancsnoka, a zászlóaljnak a világháborúban Hercegovinában, a szerb, montenegrói, albán, oláh és olasz határekeken való szereplését és dicsőséges történetét megírta. A kb. 250 oldalra terjedő könyv számos hatéri felvételt, vázlatot és tisztikar arcképeit tartalmazza, de a könyvnek megjelenése csak az esetben vihető keresztül, ha kellő számú példány megvásárlása által a nyomtatási költségek is előre biztosíthatnak. Felkéri a volt zászlóaljbeliakat és mindazokat, kik egy példány megvásárlására kötelezik magukat, hogy levelező lapon értesítsék 1925 május hó végéig. A könyv ára kb. 30—32 ezer korona lesz. Pénz előzetes megküldése mellőzendő.

Figyelmeztetés. Tudomásunkra jutott, hogy ismeretlen egyének Budapesten egy nem létező „Honvédségi és Csendőrségi Szemle” című folyóiratra előfizetéseket gyűjtöttek és ilyen módon többeket — különösen kereskedőket — megkárosítottak. Felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a Csendőrségi Lapokon kívül más csendőrségi szaklap nincsen, mi pedig magánfeleknél sem előfizetést, sem hirdetést nem gyűjtünk, mert ezt a csendőrség tekintélyével nem tartjuk összeegyeztethetőnek. Ha tehát valaki bárhol a Csendőrségi Lapok vagy más csendőrségi szaklap nevében vagy részére előfizetőket vagy hirdetéseket gyűjt, az illetővel szemben minden további megkerdezésünk nélkül el kell járni.

Elöléptek. Főtörzsőrmesterré: az I. számú kerületben: Kiss Sándor I. és Szokola Zakariás; az V. számú csendőr kerületben: Kovács Boldizsár törzsőrmesterek. Őrmesterré: az I. számú csendőr kerületben Vass Elek csendőr. A csendőr zenekar állományába zenész mesterekké (4. r. o.): Schormann Ferenc és Hütl Rezső zenészsegéd-mesterek; zenészsegéd-mesterekké (5. r. o.): Karvai János és Vácza Ferenc zenész-almesterek.

Házasságot kötöttek: Kertész Mihály II. I. kerületbeli főtörzsőrmester Horváth Erzsébettel Sződön, Barthi Gyárfás I. kerületbeli 2. oszt. tiszthelyettes özv. Németh Máriával Törökszentmiklóson, Tachscherer György VII. kerületbeli főtörzsőrmester Török Erzsébettel Kőtegyánban, Klemencz István VII. kerületbeli főtörzsőrmester Sztankovics Terézszel Mádon.

Elhaltak: Fábrián Sándor I. kerületbeli 2. oszt. g. tiszthelyettes Budapesten, Mess János I. kerületbeli főtörzsőrmester Budapesten, Cs. Szabó Ferenc IV. kerületbeli 1. oszt. g. tiszthelyettes Szekszárdon, Holics Lajos VII. kerületbeli ny. 1. oszt. tiszthelyettes Abaujszántón és Sztaviczki József VII. kerületbeli ny. 1. oszt. tiszthelyettes Abaujszántón.

Kérelmek. Áthelyezésüket kérelmezni óhajtanák: **Pihocker István csendőr** a tarjáni őrsről (Komárommegye) a veszprémi osztályhoz; **Zajác Mihály gy. csendőr** a nyíregyházi vegyes őrsről az egri szárnyhoz saját költségén; **Juhász Sándor csendőr** a decsi őrsről (Tolna vm.) a veszprémi osztályhoz; **Jakus Gyula csendőr** az üllői őrsről (Pest vm.) a III. vagy II. kerülethez; **Sulka János főtörzsőrmester** (nőtlen) a nágocsi őrsről (Somogy vm.) a szekszárdi osztályhoz vagy az I. kerülethez; **Kléber Mihály csendőr** a nagyigmándi őrsről (Komárom vm.) a VI. vagy VII. kerülethez.

Kéri azokat a bajtársait, akik kölcsönös áthelyezésüket kérelmezni szintén hajlandók lennének, hogy címüket velük közöljék.

Tózsir Pál őrmestert kéri Lukács Imre 3. oszt. lov. tiszthelyettes (Mezőcsát), hogy címét vele közölje.

Biró Gergely főtörzsőrmestert, kivel 1918. a hídalmási őrsön, 1921. Budapesten a Markó-utcában együtt szolgált, kéri Sebestyén Albert főtörzsőrmester (Füzessabony, Heves vm.), hogy címét vele közölje.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Uzd. F. Ha a bíróság a végrehajtást már elrendelte, semmit sem lehet csinálni, mert az ítélet jogerőre emelkedett. Különben a vonatkozó ítélet nélkül a tényállást nem ismerhetjük, de peres ügyben így nehéz is tanácsot adni. Azt ajánljuk, hogy forduljon ügyvédhez, az majd megmondja, hogy lehet-e valamit az ügyben segíteni.

V. M. Zs. Ha katonai szolgálatát igazolni nem tudja, kötelezője csak 1928 júliusban jár le, de akkor nem értjük, hogy a hat éves szolgálati kereszt hogyan lett Önnek adományozva. Kérje kihallgatáson ügyének tisztázását.

Zab. 1886. Ha a talált tárgy tulajdonosa egy éven belül nem jelentkezik, úgy a talált tárgy a megtalálót illeti meg. Természetes, hogy ha a megtaláló csendőr volt, ez a rendelkezés reá is vonatkozik.

F. M. csendőr Tornanádaska. Tekintettel arra, hogy közgazdálkodási kérdések kerületenkint vannak szabályozva, kérdésére nem tudunk felvilágosítást adni. Ha a vagyon elosztását magára nézve méltánytalannak tartja, jogában áll ellene panaszt emelni.

Hargitai K. I. Annak a csendőrnek, kinek kötelezője 1924 augusztus 31-én lejárt, ezen idő után évről-évre kellett magát köteleznie. Az teljesen ki van zárva, hogy kötelezőjének lejártja után új kötelezőt ne nyújtott volna be, mert akkor már leszerelték volna. 2. Nem értjük, hogy lehet ilyet kérdezni. Aki a más illetéket visszatartja és saját céljaira fordítja, sikkasztást követ el.

Drávafok. Kötelezője 1925 április 30-án jár le.

V. M. Vajszló. A régi szárnyparancsnokságok 1921 február 1-éig működtek, mert ezzel a nappal az 5643/VI. c. 1921 számú rendelettel „vármegyei csendőrpáncsnokság”-okká lettek átminősítve.

K. I. csendőr Tiszafüred. Minden egyenruhában megjelenő katonai egyén az előírt tiszteletadást kivétel nélkül teljesíteni tartozik, sőt előjáróit és feljebbvalóit akkor is köszönteni köteles, ha polgári ruhában van.

Niszprót. Ha katonai szolgálati idejét igazolni tudja, kötelezője múlt év március 31-én már lejárt. Amennyiben az még megújítva nem lett volna, jelentse az ügyet kihallgatáson annál is inkább, mert Önnek is érdeke, hogy katonai szolgálati idejét betudják.

Tanfolyam. Még most nem tudjuk.

Érdeklődő M. es. A honvédséghez csak csendőrségi szolgálati kötelezőjének letelte után léphet át és csakis mint rendfokozat nélküli honvéd. Jelentkezni annál a csapattestnél kell, amelynél szolgálni akar.

Eszék. 1. Szolgálati kötelezőjébe úgy katonai szolgálata, mint u. n. pótesendőri szolgálata beszámít, miután Ön annak idején mint tényleges katona lett a csendőrséghez pótesendőri szolgálatra beosztva. 2. Olvassa el lapunk 3. számában „Ipolymenti őr”-nek küldött üzenetünk 1. pontját.

S. G. csendőr Leányfalu. Valószínűleg március vagy április hóban lesz felállítva, a jelentkezésre való felhívás parancsban meg fog jelenni. Többet ez idő szerint mi sem tudunk.

Pázmánd. 1. Olvassa el lapunk 3. számában „V. J. csendőr Galga” címre küldött üzenetünket. 2. Az altiszti és tiszthelyettesi rendfokozatok megváltoztatásáról jelenleg nincs szó, de nincs kizárva, hogy sor fog reá kerülni. 3. A csendőr fegyverét az őt megtámadó kutya ellen is használhatja, első sorban a kardot és a szuronyt, löfegyver használata csak a legkivételesebb esetben lehet indokolt. Ezt természetesen nem lehet fegyverhasználatnak minősíteni, de azért a szárnyparancsnokságnak írásban be kell jelenteni. 4. II. Mohamed török szultán 1458-ban két hónapi harc után elfoglalta Konstantinápolyt és százezer emberrel útnak indult Magyarország felé. Az egész keresztény világot fenyegető eme török inváziókat Hunyadi János útját állotta. Egy lángelű szerzetes, Kapisztrán János egymaga hatvanezer embert toborzott a Hunyadi seregébe, ki a törököt Nándorfehérvárnál megverte és ezzel az egész keresztény világot felszabadította. A pápa ennek a győzelemnek emlékére rendelte el a déli harangozást.

Sz. őrmester Szamosszeg. Olvassa el lapunk 3. számában „Jó keresztény”-nek küldött üzenetünket.

Esztorgom. 1. Ezt még most nem lehet tudni. 2. Valószínűleg március hó folyamán.

Érdeklődő B. F. főtörzsőrmester. Csak teljes névvel aláírt kérdésekre válaszolunk.

G. F. A jutasai altisztképző iskola évfolyama októberben kezdődik. Felvétel lesz az idén is. A pályázati hirdetmény június vagy július hónapban fog megjelenni, kísérvé figyelemmel. Elvileg csak 14 éven aluli gyermekeket vesznek fel, de korengedéllyel fiát is felvehetik. Azt hisszük, hogy Önt, mint nyugállományú csendőrtisztbelyettest, előnyben fogják részesíteni.

Héviz. MDCCCLXXXVI. Záhony jellegű üzenetünk Önnek is szól.

Tavaszi harangszó. 1. Illetkeivel minden csendőrnök be kell érnie. Addig nyugtázkodjék mindenki, amíg a takarója ér. A mai nehéz helyzet csak átmeneti, lesz az még bizonyosan jobban is, csak türelemmel kell lenni. A csendőrnök különben még a mai viszonyok között is jobb illetménye van, mint akármelyik hasonló állami alkalmazottnak. Legyen meggyőződve róla, hogy a kormány a csendőrség tagjainak sorsát nagyon is a szívében viseli, de lehetetlenséget nem szabad ettől a szegény országtól követelni. 2. Nyomozó cselekmények: a helyszíni szemle, kikérdezés, személyneműzés, házkutatás, tárgyak őrizet alá vétele, elővezetés, elfogás és feljelentés. A megintés, fegyverhasználat nem nyomozó cselekmények.

Érdeklődő. Dsiu-Dsitsu a neve a japánok ősrégi birkózási módszerének, amely kiszámított fogásokból áll. Bővebb felvilágosítást nyújt: Schmaack és Alex: „Dsiu-Dsitsu” ára 3000 korona vagy Lukácsy: „Az önvédelem iskolája” ára 35.000 korona. Mindkét könyv kapható Kókai Lajos könyvkereskedésében, Budapest, Kamermayer Károly-utca 3. szám.

V. P. főtörzs. Hollóháza. Az 5 és fél százalékos 100 koronás hadikölcsönkötvény mai értéke 1600–1700 korona, a 6 százalékos kötvényé 2100 korona, de értékük állandóan emelkedik. Mi azt ajánljuk, hogy semmi szín alatt se adja el őket, mert egy-két éven belül is sokkal többet fognak érni, mint ma érnek.

N. J. csendőr Bodvaszilás. 1. oszt. ezüst vitézségi éremmel és Károly csapatkereszttel vitézzé avatását kérelmezheti.

M. I. csendőr Kőrösszegapáti. 1. A dolgot nem egészen értjük. Mint próbacsendőr saját kérelmére nem szerelhetett le, ez csak a szolgálati kötelező letelte után lehetséges. Ha előző szolgálatát be akarja számíttatni, úgy azt kérje kihallgatáson. 2. Szolgálati ideje csak a bevonulás napjától számít.

Kiss őrmester Kápolna. 1. Önnek leszerelés alkalmával 6 év, 5 hó és 27 napi szolgálati ideje volt. A 181.200/VI c. 1923. számú belügyminiszeri rendelet 1. pontja értelmében a testülettől távol töltött idejét — 2 év, 7 hó, 18 nap — előző szolgálatából levonva, 3 év, 10 hó és 9 napi beszámítható szolgálati ideje marad. A törzsőrmesteri rendfokozat elérhetéséhez előírt 8 évi szolgálatához tehát újbóli belépése alkalmával még 4 év, 1 hó és 21 napi szolgálatra volt szüksége, mely időt belépésének napjához — 1923 május 16-hoz — hozzáadva, 1927 július 7-iki dátumot nyerünk, mikor is törzsőrmesterré előléptethető lesz. 2. A hivatkozott üzenet és rendelet között ellentmondás nincsen, mert ott is ugyanezt mondtuk, hogy t. i. a megszakítás ideje nem számít be, vagyis, hogy azt le kell vonni.

Tarnamenti öreg csendőr. A tárgyaláson okvetlenül meg kell jelennie, mert különben elmarasztalják. Egyebekben olvassa el lapunk múlt évi 12. számában. „Nőtlen K. — I. A.”-nak küldött üzenetünket.

S. J. csendőr Verpelét. Ha katonai szolgálati idejét igazolni tudja, kötelezője 1926 január 31-én jár le. A lovas-sághoz csak csendőrségi szolgálati kötelezőjének letelte után léphet át.

Kupa vezér. Ha az illető csendőregyén a felülvizsgálaton „rokkant, csendőrségi szolgálatra egyszersmindkorra alkalmasnak”-nak minősített is, ez még nem gátolja azt, hogy polgárilag, illetve valamely polgári orvos által keresetképesnek nyilváníttassék, ha csak a felülvizsgálati leletben nem volt határozottan kimondva az is, hogy polgárilag keresetképtelen. Ez természetesen is, mert hiszen számos olyan polgári pálya van, amelynek követelményei ebben a tekintetben sokkal kisebbek, mint a csendőrségé.

Havasalföld. A csendőrnök úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül csak az előírt ruházatot és felszerelést szabad viselnie. Félcipő viselése egyáltalában nincs megengedve, felhajtott pantallót pedig csakis tisztiek viselnek.

Rábapordány. Azt most még nem lehet tudni.

A. I. csendőr Füzesgyarmat. Minden fegyver tartásához engedélyt kell kérni, tehát az emlék- vagy családi ereklye gyanánt tartott fegyverekre is, de adót nem kell utánok fizetni.

Sz. J. főtörzsőrmester Cibakháza. 1. Ha az előzőleg nyert engedély alapján házasságot nem kötött, újabb kérelme olyan elbírálás alá esik, mint a többi kérvény, tehát az engedély csak az előjegyzés sorrendjében adható meg. 2. Budapest, VI. ker., Szondy-utca 62. földsz. 17.

MDCCCLXXXVI. Záhony. 1. Tüdőbeteg csendőregyének valamint hozzátartozóik is kérhetik a budakeszi József kir. herceg szanatóriumba való felvételüket. A kérvényt a népjóléti miniszter úrhoz címezve, szolgálati úton kell felterjeszteni. A kérvényhez valamely tényleges honvéd- vagy csendőrorvos által kiállított bizonyítványt kell csatolni. A beutalás elvileg három hónapra történik. Fizetni ugyanannyit kell, mint a kórházi ápolásért. 2. Törvénytelen gyermekeket csakis utólagos házasság által lehet törvényesíteni, miután azonban az atya elhalt, erre most már nincsen mód. Hasonlóképpen a különváltan élő feleség gyermekeinek törvényességét is csak az atya támadhatja meg. Az örökösöknek jogukban áll ugyan a törvénytelen származásának vélt gyermekek vagyoni jogi igényeit a bíróság előtt megtámadni, a törvényes származás azonban ilyen esetben sem hatálytalanítható. (1911. évi I. t.-e. 701. §.) 3. Ha be tudják igazolni, hogy nejeinek keresztnéve a szülők akarata ellenére tévesen lett anyakönyvezve, az anyakönyvi bejegyzés kiigazítását az illetékes főszolgabírónál kérelmezhetik, elutasítás esetén az alispánhoz fellebbezhetnek. 4. Azok, akiknek 9 évi, 6 havi és 1 napi tényleges szolgálatuk van, tehát nyugdíjigénnyel bírnak, végkielégítést nem kaphatnak, csak nyugdíjat, melyet azonban megválthatnak. Erre nézve olvassa el lapunk 3. számában Cs. J.-nek szóló üzenetünket. 5. Az illetékesrűi lakbérrel felül fizetett lakbért a kincstár nem téríti meg. 6. A vezényeltetési pótdíj utólagos felszámításának most már helye nincsen, mert a szanálási idő alatt erre a törvényes alap hiányzik. Kár volt a dolgot ilyen hosszú ideig halogatnia, ha idejekorán kérte volna, talán engedélyezték volna.

Csikmegyei. Mi kivétel nélkül minden kérdésre és minden beküldött dolgozatra válaszolunk, ha tehát választ nem kaptak, úgy levelét nem kaptuk meg.

Vitakozók. 1. Ha az anyakönyvi lapba be van vezetve, kétszeresen számít. 2. Számtani feladatok elbírálásánál a gyakorlat szerint csak „jó” vagy „rossz” osztályozás használható.

P. J. csendőr Hédervár. Miután nagykorúsítását az árvaszék is és a vármegye közigazgatási bizottsága is megtagadta, most már csak felülvizsgálati kérelemmel élhetne a belügyminiszter úrnál, de ettől már elkészt. Különben sem lett volna sok kilátása.

Matyó. 1. Megbetegedett csendőregyének gyógyszerköltését a kincstár megtéríti. 2. Kérheti a belügyminiszter úrtól és valószínű, hogy engedélyezik. 3. Nem igaz. Ugyanannyit fizetnek, mint a csendőrök. 4. Még nincs szó róla.

K. csendőr Tiszaluc. Minden lovascsendőr lovascsendőrkardot visel, tekintet nélkül arra, hogy részére lovat kiutaltak-e vagy sem.

V. L. Bajtárs. A tavasz folyamán lesz felállítva, a jelentkezésre annakidején felhívás lesz kiadva.

H. L. csendőr Tiszolc. A csendőr az önhibájából hasznavehetetlenné vált öltözeti, felszerelési és fegyverzeti cikkeket megfizetni köteles. Ha Ön úgy véli, hogy szuronya önhibájában kívül vált hasznavehetetlenné, a gazdasági hivatal által eszközölt levonást a kerületi parancsnoksághoz megfellebbezheti.

Petróczi csendőr. Kötelezője 1927 január 31-én jár le. Kötelezőjének letelte előtt leszerelését a belügyminiszter úrtól csakis a Szervezeti Utasítás 37. §. II. rész, 2. pontja értelmében kérelmezheti.

Gyömrő. Lutz Károly folyamőr kapitány, folyamőrségi rádióiskola, Budapest-Kelenföld, Károly király-laktanya.

K. J. esendőr. A szolgálati kötelezettség lefelte előtt sem a honvédséghez, sem a pénzügyőrséghez, sem pedig más állami szolgálatba átlépni nem lehet.

Balatonmelléki szárnyparancsnok. Ha a főszolgabíró egy politikai gyűlés ellenőrzésére a saját képviselőjében mást rendel ki, a kirendelt hatósági biztos a gyűlés helyén és tartama alatt a karhatalomként kirendelt esendőrséggel szemben ugyanazokat a jogokat gyakorolja, mint a főszolgabíró, tehát felhívási joggal bír és a járőrvezető nála jelentkezni tartozik. Ha tehát a főszolgabíró a gyűlés ellenőrzésével a községi jegyzőt bízza meg, úgy ezek a jogok a jegyzőt is megilletik. Az, hogy a esendőr a polgári hatósági személynél milyen szavakkal tartozik jelentkezni, most kifejezetten nincsen előírva, a Szolgálati Utasítás tervezete szerint a „jelentem”, illetve „jelentkezem” szavakat használja.

F. S. főörzsmester. 1. Ezt mi nem tudhatjuk, mert a fogvatartó és a kerület nő létszámától függ. 2. A gyalogtiszti kardot a fegyver- és ruhafogason, a gyalogesendőr-hard mellett a második akasztófogon kell tartani. 3. A kalapborítókát háború előtt az őrs gazdasági átalányából kellett beszerezni. Miután az átalány ma erre nem elégséges, megpróbálhatják azoknak a kinestár terhére való beszerzését előzetesen kérelmezni, de hogy engedélyezik-e, az a mindenkori pénzügyi helyzettől függ. 4. Minden lábbelit, tehát a magánlábbeliket is csizmaállványon kell tartani.

Sz. L. tths. Eger. Ingóságok kiszállítására vonatkozó egyezmény nincsen, de megpróbálhatja kérni, hogy ingóságait vámmentesen szállíthassa ki, illetve be. A kérvényt címezze a belügyminiszter úrhoz és kérje annak a külügyminiszter úrhoz való továbbítását. Ezzel egyidejűleg a kereskedelemügyi miniszter úrtól szállítási kedvezményt is kérhet. A csehek kedvezményes vasúti viteldíjat nem engedélyeznek.

99. Vitatkozók. Laktanyaügyi szolgálat vezénylendő, melyben az őrsparancsnok is részt vesz.

B. L. esendőr. 1. Sipos Gyula ny. tábornok Budapest, I. ker., Avar-utca 13–15. szám. 2. Csak akkor, ha állományparancsban adományozva lett.

T. J. esendőr Rákospalota. Hun monda szerint Csaba vezér Etelének volt a fia Honorius görög császár leányától. Etel halála után két fia, Csaba és Aladár az örökség felett összeveszték. Csabával tartottak a hűnök, Aladárral a németek. Először Csaba győzött, de később Aladár Óbudánál megverte, mire Csaba testvéreivel és tizenötezer hűnossal nagyatyjához, Görögországba menekült. Népének egy töredéke, kb. 3000 ember az erdélyi havasok közé nyomult: ezek a székelyek ősei. Ez persze csak monda, hogy belőle mennyi igaz, azt a történelem nem tudja megállapítani.

M. I. esendőr Szirák. Az 1924. évi 15. számú Cs. K.-ben közzétett 127.599/VI. b. 1924. számú belügyminiszteri rendelet értelmében a esendőrségnél betöltött 4. szolgálati év után havi 32 aranykorona zsold illetékes, mindaddig, míg az illetőt őrmesterré ki nem nevezik. Amennyiben tehát Ön 1924 júliusában már az 5. évet szolgálta, úgy már 1924 július 1-én is 32 aranykoronára volt igénye. Ha kevesebbet kapott, a különbözetet kérje a gazdasági hivataltól, elutasítás esetén a kerületi parancsnoksághoz fellebbezhet.

Z. B. Nagybjom. A családi pótlék a törvényes feleség után mindaddig jár, míg töle bírónak elválasztva nincsen, tehát a különélés tartama alatt is mindaddig, míg eltartásáról Ön gondoskodik. A törvény a családi pótlék folyósításának feltételeként a közös háztartásban élést jelöli ugyan meg, ez alatt azonban nem egy fedél alatt lakást, vagy egy asztalnál való étkezést, vagyis nem közvetlen együttélést kell érteni, hanem azt, hogy a feleség eltartásáról a férj gondoskodik. Ebből világosan következik, hogy ha a bíróság Önt arra kötelezte, hogy ne jöjjenek tartásdíjat fizessen, akkor neje után családi pótlékra is igénye van.

1889. Az Illetékszabályzat 46. §. 4. pontja, valamint a 16.300/VI. b. 1920. számú belügyminiszteri rendelet 55. §. 3. pontja értelmében a börtönbüntetésre ítélt esendőr illetékei az ítélet kihirdetését követő nappal beszüntetendők és ellátásukért a fogháznak a megállapított napi tartásdíj fizetendő. A büntetés tartama alatt semmilyen illeték nem jár. Valószínű, hogy a gazdasági hivatal az ítéletet későn kapta kézhez és azért fizetett Önnek a büntetés tartama alatt is illetéket, amit azután később — helyesen — megint levont. Illeték bajtársának sem járt, majd le fogják vonni tőle is.

Sz. K. Nagyhódos. Kérdésére mai számunkban „Megszállott területekről származó bajtársaink figyelmébe” cím alatt részletes választ talál.

Szerencse. A volt 5. honvéd gy. e. iratai a szegedi alispáni hivatalnál vannak.

Sz. G. Eger. A csehszlovák köztársaság területén fennálló tartozásokat és követeléseket febr. 28-ig be kell jelenteni. A szükséges felvilágosítást akármelyik nagyobb bank megadja.

Baranyaszentlőrinc. 1. Németországban a hadikölcsönkötvények még nincsenek valorizálva, a Luther-kormány azonban azoknak egy bizonyos százalékban való valorizálását tervbe vette és az már a közeljövőben meg fog történni. Hogy milyen százalékban, ezt még most nem lehet tudni. 2. Hogy a mostani papirkoronában kötött biztosítás 1933-ban mennyit fog érni, azt ma senki sem tudja megmondani. Ha a biztosítást aranykoronaértékben kötötte, akkor annak értéke mindig megmarad.

Sz. Török. A hat éves szolgálati kötelezőbe a katonai szolgálat mindenkinek beszámít, de legfeljebb csak 3 év. Ha tehát valaki pl. a katonaságnál 4 évet szolgált, annak a esendőrségi kötelezőjébe ebből csak 3 év számít be. Kötelezője 1927 január 31-én jár le.

Sz. A. Gyula. Olvassa el lapunk 3. számában R. K. 12. jellegű üzenetünk 1. pontját.

Nemesszalók. Baghy Zoltán százados Budapest, I. ker. Kökény-utca 14. Pommersheim Ottó ny. ezredes Budapest, VIII., Baross-utca 77. — Gyulaffy nevű tiszt Magyarországon nem szolgál.

Erdeklődő őrmester. 1. Igazi esendőr szellemtől áthatott sorait örömmel olvastuk. Az illető lelkész eljárását mi sem tartjuk helyesnek, sajnos azonban semmit sem lehet tenni, mert igazat mondott. 2. Ha nem elkerülhetetlenül szükséges, földjét ne adja el. Ha mégis eladja, a szerződést itt is aláírhatja, de az aláírást közjegyző előtt hitelesíttetni kell.

P. L. esendőr Rajka. 34. honvéd gyalogezred nem volt; ha talán a cs. és kir. 34. gyalogezredet értette, annak irattára a miskolci alispáni hivatalnál, a volt 18. honvéd gy. e. irattára pedig a soproni alispáni hivatalnál van. Megjegyezzük, hogyha kitüntetései az anyakönyvi lapjában szerepelnek, azokat minden további igazolás nélkül viselheti.

Gacsályi őrs. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak 14.880/X. 1924. számú rendelete (123.993/VI. b. 1924. sz. B. M. rend. t. s. K. 13. sz. 1924.) szerint a postahivatalok kötelesek a esendőrpáncsnokságok részére postafiókot rendelkezésre bocsátani, az őrsök tehát a részükre érkező, valamint az őrs tagjainak az őrsre címzett postai küldeményeit maguk tartoznak a postáról elvitetni, mely esetben a küldemények után kézbesítési díjat felszámítani nem lehet. Amennyiben a postahivatal ezt mégis felszámítaná, úgy tegyenek az osztályparancsnoksághoz felterjesztést. Ha azonban a küldeményeket a posta házhoz kézbesítették, akkor a kézbesítési díjat felszámítja.

Róka. Nézetünk szerint a cselekmény nem büntetendő, mert saját területén, tehát természetesen a saját telken is a tulajdonos lőfegyver használata nélkül a kártékony vadakat (medvét, rókat stb.) elpusztíthatja. Jelen esetben jogtalan elcsapásról sem lehet szó, mert a róka senki tulajdonát nem képezte; a vadászterület tulajdonosa csak a saját területén levő, vagy ott elejtett vadra tarthat igényt, de saját területén kívül még a megsebzett vadat sem üzheti (1883. évi XX. t. c. 17. §.). 2. Tiszthelyettesek előléptetése csak a rendszeresített létszámban beálló fogyatéknak szerint lehetséges.

M. I. esendőr Tiszacsépe. 1. Miután Ön 6 hónapot és 3 napot a testülettől távol töltött, előző 3 évi és 22 napi szolgálatából az előléptetés szempontjából a 181.200/VI. e. 1923. számú rendelet értelmében csak 2 év, 6 hó és 19 nap számít be, őrmesterré tehát 1927 március 31-én lesz előléptethető. 2. A 84.234/VI. e. 1922. számú belügyminiszteri rendelet szerint Önnek 32 aranykorona illetékre van igénye, mert illeték szempontjából előző szolgálati ideje teljes egészében beszámít.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZES ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5-67, 5-68.)
Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.